

A-1660

INSTYTUT TURYSTYKI

BIBLIOTEKA IT
Instytut Turystyki
ul. Chałubińskiego 1
00-611 Warszawa

PODRÓŻE POLAKÓW W 1995 R.
I PROGNOZA NA 1996 R.

Opracował:
Mieczysław Zawadzki

Warszawa, czerwiec 1996 r.

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowe-Badawczych

A-1660

SPIS TREŚCI

	Str.
Wprowadzenie	1
Wstęp	3
1. Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne	5
1.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży	5
1.2. Cele wyjazdów	7
1.3. Formy organizacyjne wyjazdów	8
1.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów	9
1.5. Środki transportu	10
1.6. Społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach	10
2. Krajowe wyjazdy krótkoterminowe	11
2.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży	11
2.2. Cele wyjazdów	13
2.3. Formy organizacyjne wyjazdów	13
2.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów	14
2.5. Środki transportu	15
2.6. Społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach	16
3. Wydatki związane z podróżą	16
4. Wjazdy zagraniczne	17
5. Prognoza uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach	18
6. Najważniejsze dane w formie graficznej.....	19

PODRÓŻE POLAKÓW W 1995 R. I PROGNOZA NA 1996 R.

Wprowadzenie

W 1995 r. po raz pierwszy od wielu lat uległa zahamowaniu spadkowa tendencja uczestnictwa Polaków w krajowych podróżach.

Największa dynamika rozwoju krajowego ruchu turystycznego miała miejsce w latach 1965-1975, a zwłaszcza w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych. Po tym okresie udział w wyjazdach stopniowo zmniejszał się. Miało to ścisły związek ze spadkiem efektywności naszej gospodarki, z sukcesywnie narastającymi zjawiskami kryzysowymi, a w latach dziewięćdziesiątych z transformacją naszej gospodarki.

Średnia uczestnictwa w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych (na co najmniej 5 dni) dla lat 1974-1979 wynosiła 42%, w okresie 1980-1984 - 38%, 1985-1990 - 34%, 1991-1994 r. - 31%. W 1995 r. - 35%. Podobne tendencje wystąpiły także w zakresie krajowych podróży krótkoterminowych.

Znaczna część tych samych osób uczestniczyła w dwu rodzajach podróży krajowych, niektórzy także w zagranicznych, inni nie wyjeżdżali wcale. Tak liczona średnia uczestnictwa (w krajowych i zagranicznych wyjazdach razem) w latach 1990-1994 wynosiła 50,2%. Połowa więc naszego społeczeństwa nie wyjeżdżała nigdzie, nie spędziła ani jednego noclegu poza miejscowością zamieszkania. W 1995 r. nie wyjeżdżało nigdzie 46%, wyjeżdżało 54%.

Średnia analogicznie szacowanego uczestnictwa dla krajów Europy Zachodniej była o 12-15% korzystniejsza.

Poziom zamożności społeczeństwa ma niewątpliwy wpływ na aktywność wyjazdową. Jak wykazały nasze wieloletnie analizy porównawcze występują jednak i inne uwarunkowania. Stwierdziliśmy bowiem, że mimo kryzysowej sytuacji w naszym kraju uczestnictwo w wyjazdach w latach 1978-1994 nie obniżało się w sposób drastyczny, wprost proporcjonalny do danych o spadku poziomu zamożności znacznej części społeczeństwa.

- Nie pomniejszając znaczenia czynników ekonomicznych zawdzięczamy to
- jak można przypuszczać - roli czynników pozaekonomicznych,
 - rozwinęły się i utrwały potrzeby wypoczynku połączonego z wyjazdem,
 - wzrosła świadomość znaczenia degradacji środowiska naturalnego i roli wyjazdów jako jednego ze sposobów przeciwdziałania ujemnym dla zdrowia skutkom tej degradacji,
 - środki masowej informacji szeroko popularyzują turystykę i przyczyniają się do istnienia mody na podróżowanie.

Czynniki te - zdaniem autora - sprawiają, że wiele osób w nienajlepszej a nawet złej sytuacji materialnej nie rezygnuje z wyjazdów, lecz ogranicza wydatki z nimi związane, skraca czas pobytu, częściej korzysta z gościnności krewnych i znajomych lub wybiera odpowiednie do swych możliwości finansowych usługi w zakresie zakwaterowania i wyżywienia.

Ponadto przekształcanie się rynku producenta usług turystycznych w rynek konsumenta wspierało omawiane tu zjawisko elastyczności popytu na usługi turystyczne.

Wymienić też należy postępujący ostatnio proces wzrostu gospodarczego i stabilizacji sytuacji społeczno-politycznej - sprzyjające aktywności podróżniczej naszego społeczeństwa.

Wstęp

Raport zawiera wyniki kolejnych badań Instytutu Turystyki prowadzonych od szeregu lat na zlecenie Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki. Dotyczą one naszego społeczeństwa w wieku 15 i więcej lat tj. według szacunków GUS ok. 30 mln osób. Są to badania reprezentatywne: próba dobrana losowo w systemie warstwowo-przestrzennym, obejmująca wszystkie województwa. Odpowiednio dobrani ankieterzy przeprowadzają bezpośrednie wywiady w mieszkaniach respondentów posługując się opracowanym przez nas kwestionariuszem badawczym.

Korzystamy z próby Ośrodka Badań Opinii Publicznej. Badania przeprowadzono w styczniu 1996 r. uzyskując odpowiedzi od 1210 respondentów.

Dzięki stosowaniu tej samej metodologii nasze badania zapewniają porównywalność wyników z ubiegłych lat, a tym samym określenie tendencji rozwojowych. Nie oznacza to, że kolejne ankiety są repliką poprzednich. Dbamy bowiem, by zawarte w ankietach pytania uwzględniały przemiany zachodzące w naszej gospodarce, a wyniki badań były przydatne zarówno dla potrzeb turystycznego rynku i marketingu, jak i polityki społecznej.

Przyjęto najczęściej stosowaną w Europie Zachodniej klasyfikację rodzajów wyjazdów rozróżniając:

- krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne (na co najmniej 5 dni),
- krajowe wyjazdy krótkoterminowe - do 4 dni (lecz z co najmniej jednym noclegiem poza miejscowością zamieszkania),
- wyjazdy zagraniczne (z co najmniej jednym noclegiem w obcym kraju).

Między danymi GUS a naszymi występują nieraz znaczne różnice. GUS bowiem ujmuje jedynie "korzystających" i noclegi w obiektach, w których obowiązuje rejestrowanie przebywających osób, podczas gdy bardzo wielu turystów korzysta z gościnności krewnych lub znajomych itp. możliwości

nie wymagających meldunków o czasowym pobycie. W naszych badaniach ujmujemy i jednych i drugich.

Rozbieżności te dotyczą również zagranicznych wyjazdów Polaków. GUS uwzględnia każde przekroczenie granicy (może być kilka a nawet kilkanaście w jednym dniu), w naszych zaś badaniach ujmujemy tylko tych, którzy co najmniej jeden nocleg spędzili w obcym kraju.

Opracowując kwestionariusze uwzględniamy przede wszystkim pytania pozwalające uzyskać następujące dane:

- jaka część naszego społeczeństwa ogółem brała udział w wyjazdach, a jaka nie wyjeżdżała nigdzie,
- jak kształtowało się uczestnictwo w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych, krajowych krótkoterminowych oraz zagranicznych,
- jaka była częstotliwość udziału w ww rodzajach wyjazdów i ile dni (noclegów) trwały,
- jak kształtowała się sezonowość wyjazdów (wg miesięcy i pór roku),
- jakie były cele wyjazdów (turystyczny, odwiedziny krewnych lub znajomych, służbowy, zarobkowy, inny (np. religijny, sportowy, oświatowy),
- w jakiego rodzaju obiektach przebywano (hotele wg kategorii, schroniska, campingi, kwatery prywatne, namioty - przyczepy campingowe, mieszkania krewnych lub znajomych itp.),
- z jakich środków transportu korzystano,
- jaki był społeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach (wg wieku, płci, wykształcenia, przynależności społeczno-zawodowej, miejscowości zamieszkania i samooceny sytuacji materialnej),
- wydatki poniesione w związku z wyjazdem.

Wyniki badań zawierają raporty przekazywane do UKFiT. Ponadto "syntetyczne informacje" - wcześniej niż raporty dostarczane są do Urzędu i wykorzystywane w czasie konferencji prasowych i licznych wywiadów udzielanych zainteresowanym.

Omówione badania są jedynymi tego typu w Polsce. Prócz wykorzystania wyników w kraju, budzą zainteresowanie i są przekazywane za granicę (m.in. w czasie Międzynarodowej Giełdy Turystycznej w Berlinie, turystycznych targów krajowych i zagranicznych) a także dostarczane międzynarodowym organizacjom turystycznym.

1. KRAJOWE WYJAZDY URLOPOWO-WAKACYJNE (na co najmniej 5 dni)

1.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży

W 1995 r. uczestnictwo w omawianych wyjazdach wyniosło niespełna 35%. Jest to więcej niż w kolejnych latach okresu 1990-1994.

Znając liczbę mieszkańców Polski w wieku powyżej 15 lat (według szacunków GUS - ok. 30 mln osób), a z badań - średnią wyjazdów na osobę oraz noclegów na wyjazd, można by szacunkowo z pewnym przybliżeniem przyjąć, że w wyjazdach tych uczestniczyło ok. 10,4 mln osób, które odbyły 22,9 mln podróży z 219,8 mln noclegami.

W 1995 r. podobnie jak w latach ubiegłych - większość badanych wyjeżdżała raz w roku. Szczegółowe dane zawiera tabela 1.

Tabela 1.

Częstotliwość udziału w krajowych wyjazdach urlopowo-wakacyjnych
w 1995 r.

Wyjeżdżało	w % do ogółu badanych	w % do wyjeżdżających
1 raz	18,5	54
2 razy	8,0	24
3 razy	4,0	11
4 i więcej razy	4,0	11
Ogółem	34,5	100

Obserwujemy wzrost częstotliwości uczestnictwa w tym wyjazdach:

- dwa i więcej razy wyjeżdżało w 1990 r. 35%, w 1992 r. 42%, w 1994 r. 44,5%, w 1995 r. 46%.

Jedno z kolejnych pytań umożliwiło nam dokładniejsze określenie odsetków odbytych podróży i noclegów według miesięcy. Mówi o tym tabela 2.

Tabela 2.

Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne w 1996 r. według miesięcy

Dane w %

Miesiąc	Podróże	Noclegi
styczeń	4,0	3,3
luty	5,5	4,6
marzec	3,5	2,9
kwiecień	4,4	3,5
maj	6,3	6,3
czerwiec	7,2	7,5
lipiec	24,8	27,1
sierpień	23,7	25,9
wrzesień	6,5	6,6
październik	4,6	4,0
listopad	4,2	3,4
grudzień	5,3	4,9
Ogółem	100	100

Przyjmując umowny podział na pory roku uzyskujemy następujący obraz sezonowości:

Tabela 3.

Sezonowość krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1996r.

Dane w %

	Podróże	Noclegi
wiosna (marzec - maj)	14	13
lato (czerwiec - sierpień)	56	60
jesień (wrzesień - listopad)	15	11
zima (styczeń, luty i grudzień)	15	13
Ogółem	100	100

Sezonowość omawianych wyjazdów jest od dawna względnie stabilna. Ze względów klimatycznych, organizacyjnych (np. wakacje), tradycyjnych, preferuje się miesiące letnie. Nie tylko zresztą w Polsce.

U nas zarysowuje się ostatnio tendencja lekkiego wzrostu udziału w wyjazdach w sezonie zimowym. Dotyczy to głównie mało popularnych dawniej pobytów nad morzem.

1.2. Cele krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

Najczęściej wymienianym celem była turystyka i wypoczynek, a w następnej kolejności odwiedziny krewnych lub znajomych, dalej podróże służbowe - podobnie zresztą jak w latach ubiegłych.

Wskazań respondentów nie należy jednak absolutyzować. Nieraz bowiem osoba odwiedzająca krewnych zwiedza miejscowość, okolice, region, w których przebywa. Podobnie w zakresie podróży służbowych i pozostałych rodzaje wyjazdów.

Przedstawiając w tabeli 4 cele wyjazdów należy więc uwzględnić powyższe uwagi.

Tabela 4.

Cele krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

Cele	%
turystyczno-wypoczynkowy	50
odwiedziny krewnych lub znajomych	35
zdrowotny (np. sanatorium)	5
służbowy (np. spotkania urzędowe, konferencje, targi	4
łączenie wyjazdu z dorywczym zarobkiem	4
inne (np. sportowy, religijny, kulturalno-oświatowy)	7

Odsetki nie sumują się do 100, możliwość dwu wskazań.

1.3. Formy organizacyjne krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych
w 1995 r.

Od lat dominują wyjazdy organizowane w pełni samodzielnie - bez pośredników. W 1994 r. i w 1995 r. 65%.

Udział biur podróży w organizowaniu omawianych wyjazdów wynosił w 1994 i 1995 r. 4%, przy oscylującym wokół 20% (1990-1995 r.) udziale zakładów pracy, organizacji społecznych itp. Miejsca i roli biur nie należy jednak fetyszyzować. Stwierdziliśmy bowiem, że część respondentów zgłosiła wprowadzić chęć wyjazdu w zakładzie pracy (szkole, uczelni) i taką odpowiedź zanotował ankieter. W dalszej kolejności jednak zakład pracy powierzał realizację tych zbiorczych zamówień biurom podróży.

Przyjmując nawet ów tylko 4-procentowy udział biur podróży stwierdzamy, że według naszych szacunków stanowiłoby to 916 tys. wyjazdów.

Spośród wyjeżdżających w 1995 r. 14% rezerwowało i wykupywało wczasy bezpośrednio w ośrodkach wypoczynkowych, pensjonatach, kwaterach prywatnych itp. - z pominięciem biur podróży i pobieranej przez nie marży.

Tabela 5.

Organizatorzy krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych
w 1995 r.

Dane w %

Wczasy wykupione w biurach podróży	4
Wczasy zakładowe, związkowe, organizacji społecznych	20
Usługi wczasowe zarezerwowane i wykupione bezpośrednio u usługodawcy (w pensjonacie, domu wczasowym, hotelu, kwaterze prywatnej itp)	14
Wyjazdy samodzielnie organizowane, bez pośrednictwa, w tym z pobytem u krewnych lub znajomych	65

Odsetki nie sumują się do 100%. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

1.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

Połowa wyjeżdżających korzystała z gościnności krewnych lub znajomych (mieszkania, domy letniskowe itp.).

W dalszej kolejności z pobytu w domkach campingowych, przyczepach turystycznych, pod namiotem - 19%. W kwaterach prywatnych przebywało 13%. Na hotele (motele, zajazdy itp.) przypadało 8%). Na ośrodki wczasowe, schroniska oraz na sanatoria - w sumie 19%. Szczegółowsze dane przedstawiono w tab. 6.

Tabela 6.

Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

	Dane w %
hotel pierwszej kategorii (5 lub 4 gwiazdkowy)	1
hotel (motel, pensjonat, zajazd) średniej kategorii (3 gwiazdkowy)	5 .
hotel turystyczny (Dom Turysty)	2 .
ośrodek (dom wczasowy)	10 .
schronisko, schronisko młodzieżowe, stanica wodna	3
sanatorium lub inny ośrodek leczniczy	6 .
kwatera prywatna	13 .
domek campingowy	7 .
namiot, przyczepa campingowa (odpłatne np. stawiane na campingu, polu biwakowym itp.)	6 .
mieszkanie u krewnych lub znajomych na wsi	22 .
mieszkanie u krewnych lub znajomych w mieście	24 .
domek letniskowy na działce (własny, krewnych, znajomych)	4 .
namiot, przyczepa campingowa (bezpłatnie)	6 .
inne	2

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu odpowiedzi.

1.5. Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych wyjazdów
urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

W miarę rozwoju motoryzacji samochód osobowy stawał się w zakresie omawianych podróży najpopularniejszym środkiem lokomocji. W latach dziewięćdziesiątych odsetek korzystających z samochodu prywatnego sukcesywnie zbliżał się do 50, w 1994 r. osiągnął 51%, a w 1995 r. 53%.

W dalszej kolejności plasowały się przejazdy pociągami (31%) i PKS (28%).

Tabela 7.

Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych wyjazdów
urlopowo-wakacyjnych w 1995 r.

samochód (własny, rodziny, znajomych)	53
pociąg	31
P K S	28
autokar	7
inne (np. autostop, motocykl, rower)	4

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość kilku wskazań.

1.6. Spółeczny zasięg uczestnictwa w wyjazdach urlopowo-wakacyjnych
w 1995 r.

Dane przedstawiamy w formie graficznej w końcowej części raportu. Tu ograniczymy się do stwierdzenia, że podobnie jak w poprzednich latach, głównymi determinantami różnicującymi udział w tych wyjazdach był wiek, poziom wykształcenia, przynależność społeczno-zawodowa, miejscowość zamieszkania i poziom zamożności.

W 1995 r. osoby w wieku 16-24 lata wyjeżdżały trzy razy częściej niż liczące 65 i więcej, pracownicy umysłowi cztery i pół raza częściej w porównaniu z rolnikami indywidualnymi, mieszkańcy miast dwa i pół

raza częściej niż mieszkańcy wsi, osoby oceniające swą sytuację materialną jako bardzo dobrą i całkiem niezłą dwa i pół razy częściej w porównaniu z będącymi w nienajlepszej i złej sytuacji.

2. KRAJOWE WYJAZDY KRÓTKOTERMINOWE /DO 4 DNI, LECZ Z CO NAJMNIEJ JEDNYM NOCLEGIEM POZA MIEJSCOWOŚCIĄ ZAMIESZKANIA)

2.1. Uczestnictwo i sezonowość podróży

W 1994 r. w podróżach tych brało udział 29,4%, w 1995 r. 32,1%

Dokonując szacunków analogicznych jak w zakresie podróży urlopowo-wakacyjnych określono, że w 1995 r. w wyjazdach krótkoterminowych uczestniczyło 9,68 mln osób, odbyto 43,6 mln podróży, z 71,5 mln noclegów.

Tabela 8.

Częstotliwość udziału w krajowych wyjazdach krótkoterminowych w 1995 r.

Wyjeżdżało	W % do ogółu badanych	W % do wyjeżdżających
1 raz	11	34
2 razy	7	20
3 razy	5	16
4 razy	2	6
5 razy	1	2
6 razy	1	2
7-10 razy	2	7
11 razy i więcej	3	7
Ogółem	32	100

34% wyjeżdżało raz w roku, 46% od 2 do 6razy, a 14% jeszcze częściej (7 i więcej razy). Średnia wyniosła 4,5 podróży na osobę i 1,6 noclegu na podróż).

W porównaniu z wyjazdami urlopowo-wakacyjnymi sezonowość krajowych podróży krótkoterminowych była mniej zróżnicowana. Podobnie zresztą jak i w ubiegłych latach.

Nieznaczne różnice występowały także między sezonowością określaną według liczby podróży i liczby noclegów.

Tabela 9.

Sezonowość krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1995 r.

Dane w %

	Podróże	Noclegi
wiosna (marzec - maj)	23	22
lato (czerwiec - sierpień)	38	42
jesień (wrzesień - listopad)	24	24
zima (styczeń, luty i grudzień)	15	14
Ogółem	100	100

Tabela 10.

Krajowe wyjazdy krótkoterminowe w 1995 r. według miesięcy

Dane w %

Miesiąc	Podróże	Noclegi
styczeń	4,5	3,8
luty	4,9	4,4
marzec	5,1	4,5
kwiecień	7,4	7,2
maj	10,3	10,0
czerwiec	11,1	11,7
lipiec	14,0	16,2
sierpień	12,9	14,1
wrzesień	9,3	9,3
październik	8,0	7,2
listopad	6,5	6,1
grudzień	6,0	5,5
Ogółem	100	100

2.2. Cele krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1995 r.

Większość (51%) wskazała, że głównym celem były odwiedziny krewnych lub znajomych, 22% turystyka i wypoczynek, 12% podróże służbowe.

Nie należy jednak powyższych danych fetyszyzować. Jak już bowiem podkreślano omawiając wyjazdy urlopowo-wakacyjne odwiedzinom krewnych i podróżom służbowym często towarzyszy zwiedzanie miejscowości, okolic, regionu, wypoczynek, a więc cele turystyczne.

Tabela 11.

Cele krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1995 r.

Dane w %

Turystyczno-wypoczynkowy	22
Odwiedziny krewnych lub znajomych	51
Służbowy (np. konferencje, spotkania urzędowe, targi)	12
Łączenie wyjazdu z zarobkiem	5
Inne (np. zdrowotny, religijny, sportowy)	10
Ogółem	100

2.3. Formy organizacyjne krajowych wyjazdów krótkoterminowych

Zdecydowaną większość (80%) tych podróży organizowano samodzielnie - bez pośrednictwa. Tylko niespełna 1% organizowały je biura podróży, a 16% zakłady pracy, szkoły, uczelnie, organizacje społeczne itp. Przypomnijmy w związku z tym, że celem 12% podróży były sprawy służbowe - wyjazdy na "delegacje".

Tabela 12.

Organizatorzy krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1995 r.

Dane w %

Biura podróży	1
Zakłady pracy, szkoły, uczelnie, organizacje społeczne itp.	16
Usługi indywidualnie zarezerwowane i wykupione bezpośrednio u usługodawcy (np. w hotelu, domu wczasowym, kwaterze prywatnej, na campingu)	6
Wyjazdy w pełni samodzielnie organizowane - bez pośrednictwa, w tym z pobytem u krewnych lub znajomych)	80

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu odpowiedzi.

2.4. Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów krótkoterminowych w 1995 r.

Zdecydowana większość wyjeżdżających korzystała z gościnności krewnych lub znajomych, 21% z pobytu w zajazdach, motelach, hotelach, ośrodkach wypoczynkowych, 10% z usług campingów, 7% z kwater prywatnych. Podobnie zresztą jak i w ubiegłych latach, w których zawsze pobyt u krewnych lub znajomych dominował.

Tabela 13.

Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych wyjazdów krótkoterminowych
w 1995 r.

Dane w %

1. Hotel, motel, zajazd, dom turysty	15
2. Ośrodek (dom) wczasowy, ośrodek sportu i rekreacji	6
3. Kwatera prywatna	7
4. Domek letniskowy na działce (własny, krewnych, znajomych)	5
5. Mieszkanie krewnych lub znajomych	62
6. Domek campingowy, namiot, przyczepa campingowa	10

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość dwu wskazań.

2.5. Środki transportu wykorzystywane w zakresie krajowych
wyjazdów krótkoterminowych 1995 r.

Połowa wyjeżdżających korzystała z samochodu osobowego. 28% z usług PKP i 31% z PKS. Podobnie jak w zakresie wyjazdów urlopowo-wakacyjnych - o czym pisaliśmy - występowała tendencja wzrostu posługiwania się samochodem osobowym.

Tabela 14.

Środki transportu wykorzystywane w czasie krajowych wyjazdów
krótkoterminowych w 1995 r.

1. Samochód osobowy (własny, rodziny, znajomych)	52
2. P.K.P.	28
3. P K S	31
4. Autokar	7
5. Inne (np. motocykl, rower, autostop)	4

Odsetki nie sumują się do 100. Możliwość kilku wskazań.

2.6. Spółeczny zasięg uczestnictwa w krajowych wyjazdach krótkoterminowych w 1995 r.

Do najważniejszych czynników różnicujących uczestnictwo w omawianych wyjazdach należały: wiek, poziom wykształcenia, przynależność społeczno-zawodowa, miejscowość zamieszkania i sytuacja materialne badanych.

Osoby w wieku 16 - 24 lata wyjeżdżały prawie dwa i pół raza częściej niż liczące 65 i więcej lat.

Rolnicy indywidualni ponad dwa razy rzadziej niż pracownicy umysłowi.

Mieszkańcy dużych miast (ponad 100 tys.) półtora raza częściej w porównaniu z mieszkańcami wsi.

Osoby oceniające swą sytuację materialną jako bardzo dobrą i całkiem niezłą wyjeżdżały 1,6 raza częściej niż osoby w sytuacji nienajlepszej i złej.

Szczegółowsze dane przedstawiamy w formie graficznej w końcowej części raportu.

3. WYDATKI ZWIĄZANE Z PODRÓŻĄ

W ankiecie umieszczono pytanie:

Ile wydał(a) Pan(i) podczas ostatniej podróży krajowej trwającej co najmniej 5 dni, wliczając w to wszystkie poniesione wydatki tj. koszty przejazdów, zakwaterowania, posiłków, zakupów prezentów itp. ? Jeśli wydatki dotyczyły kilku osób (np. wyjazdu z rodziną) prosimy o przeliczenie tych wydatków na jedną osobę. Prosimy podać również liczbę noclegów.

1.
wydatki (w przeliczeniu
na osobę w nowych zł.

2.
liczba noclegów spędzonych
w czasie podróży

Analogiczne pytanie dotyczyło także wyjazdów krótkoterminowych.

Rozpiętości były znaczne, zależne od klasy i rodzaju obiektu, wydatków na wyżywienie, rozrywki, środki transportu itp.

W wyjazdach długoterminowych średnia wydatków wyniosła 27,66 zł. na osobo/dzień. W wyjazdach krótkoterminowych - 49,64 zł na osobo/dzień.

Przeliczając powyższe dane przez szacunkową liczbę noclegów otrzymujemy wydatki ogółem poniesione przez wyjeżdżających z kraju:

podróże długoterminowe	-	6,8 mld zł (nowych)
podróże krótkoterminowe	-	3,5 mld zł (nowych)
Razem		10,3 mld zł (nowych)

Mimo, że ponad połowa wyjeżdżających korzystała z gościnności krewnych lub znajomych - najtańszego rodzaju poobytu, to jednak dane dotyczące ogółu wydatków związanych z wyjazdem długoterminowym wydają się chyba zaniżone. Szczególnie w wypadku dalszych podróży koszty transportu (kolej, PKS, benzyna) są wysokie.

4. WYJAZDY ZAGRANICZNE

Na podstawie badań stwierdzono, że w zagranicznych wyjazdach (z co najmniej jednym noclegiem w obcym kraju) uczestniczyło w 1995 r. 11,7% dorosłych Polaków. Stanowi to szacunkowo 3,5 mln osób.

Zainteresowanych szczegółowszymi danymi odsyłamy do wyników innych badań Instytutu Turystyki prowadzonych "metodą graniczną" tj. ankietowania na przejściach granicznych powracających do kraju Polaków.

5. PROGNOZA UCZESTNICTWA MIESZKAŃCÓW POLSKI W PODRÓŻACH W 1996 R.

W opracowanej rok temu prognozie na cały 1995 r. przewidywaliśmy zahamowanie trwającej od szeregu lat spadkowej tendencji uczestnictwa

Polaków w krajowych podróżach. Te przewidywania nie tylko sprawdziły się, lecz - jak można obecnie przypuszczać ten niekorzystny trend ulega odwróceniu: w 1996 r. udział Polaków w wyjazdach wykaże dalszy umiarkowany wzrost i przedstawiać się będzie następująco:

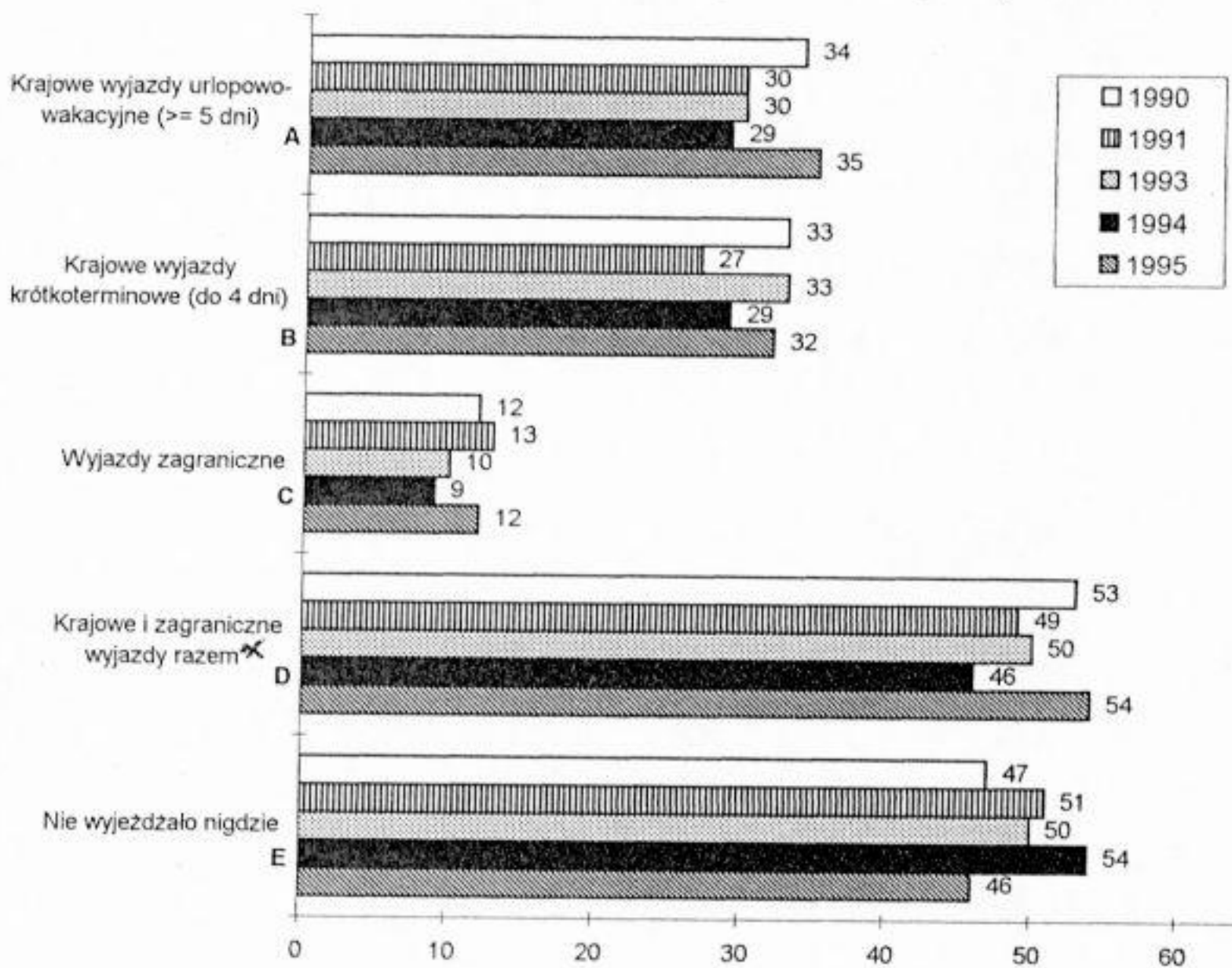
	1995 r. Podróże zreali- zowane %	1996 r. Prognoza %
a/ Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne na co najmniej 5 dni)	35	35
b/ Krajowe wyjazdy krótkoterminowe (do 4 dni)	32	33
c/ Wyjazdy zagraniczne	11,7	11,9
d/ Razem krajowe i zagraniczne wyjazdy	53,6	53,8
e/ Nie wyjeżdżał (nie wyjedzie) nigdzie	46,4	46,2

Uwaga: Dane w pozycji "d"/ nie stanowią sumy a/ + b/ + c/, gdyż część tych samych osób uczestniczyła w dwu lub trzech rodzajach wyjazdów.

Przypomnijmy, że 1% badanej populacji (15 i więcej lat) to ok. 300 tys. osób.

W zakresie częstotliwości i sezonowości podróży, ich celów, form organizacyjnych, rodzajów zakwaterowania, transportu oraz społecznego zasięgu nie zajdą znaczniejsze zmiany.

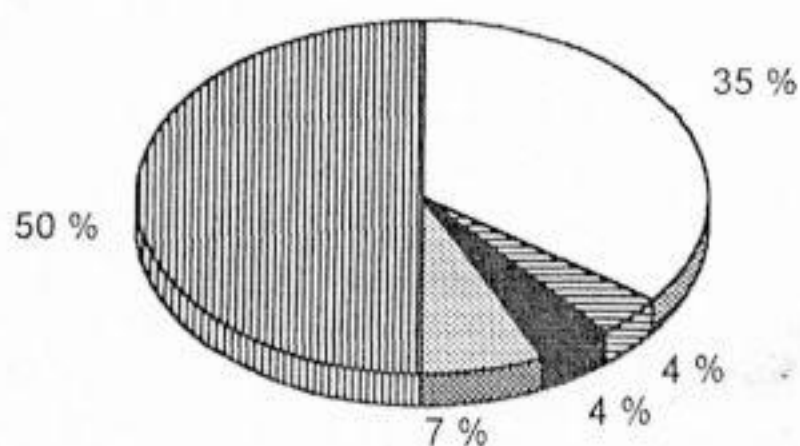
Rys. 1 Uczestnictwo ludności Polski w podróżach (w %)

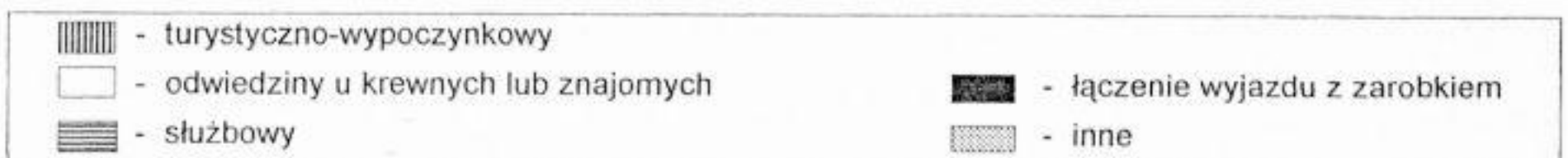
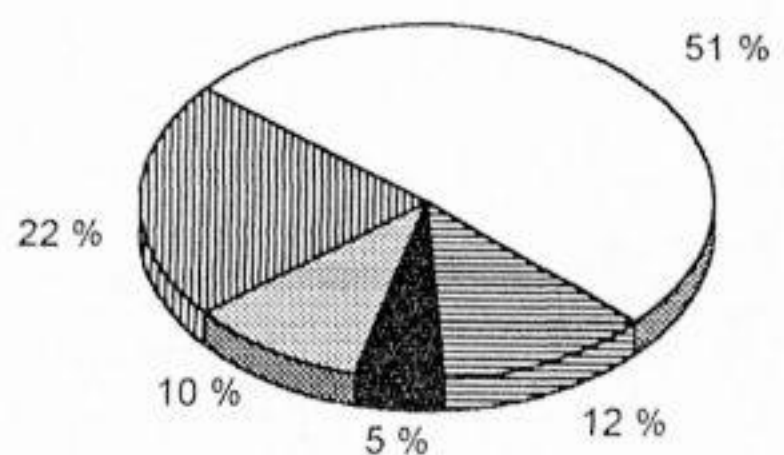
*Dane nie są sumą A+B+C, gdyż część wyjeżdżających uczestniczyła w więcej niż jednym rodzaju podróży

Rys.2 Cele podróży w 1995 r.

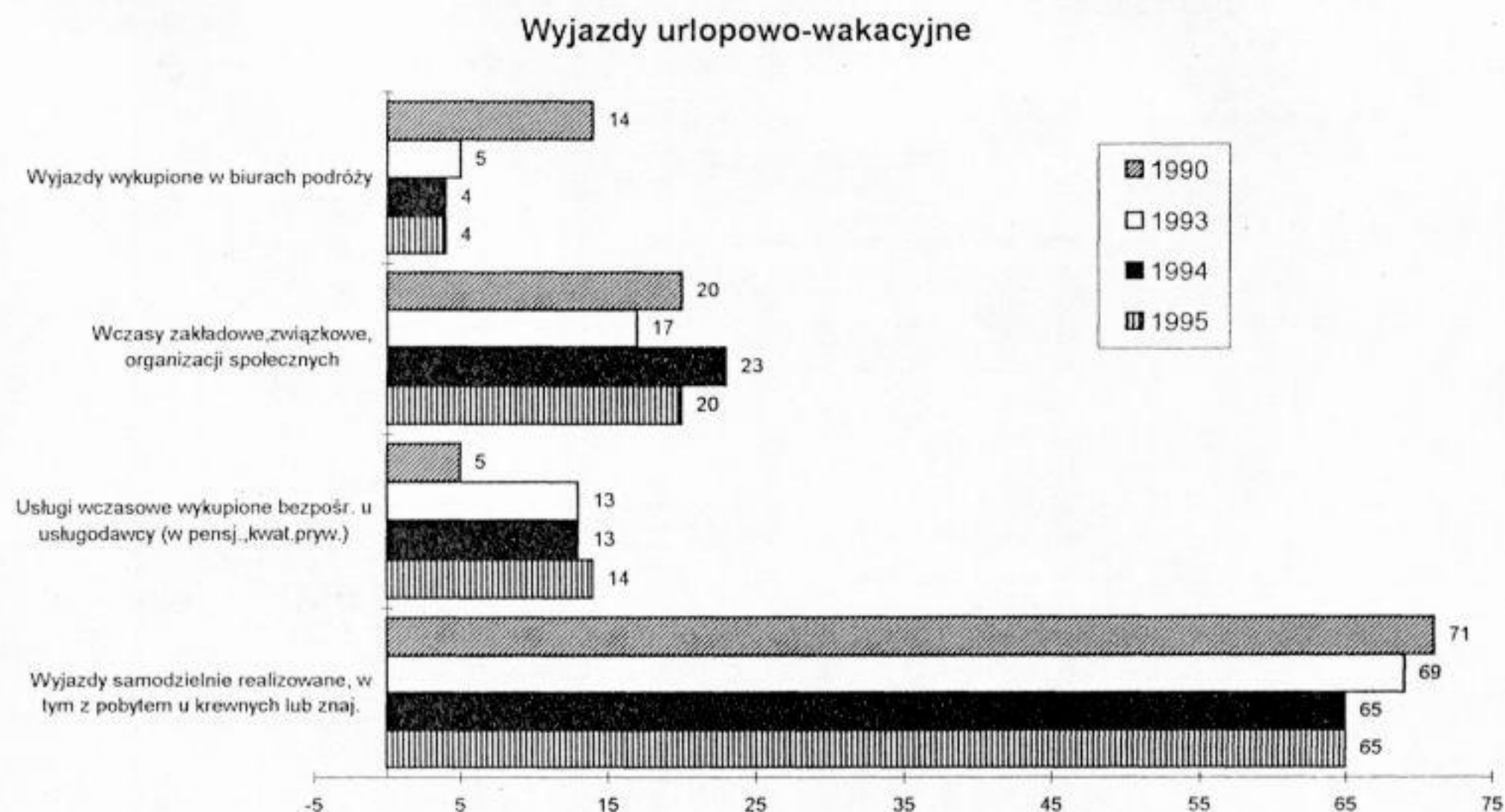
Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne

Krajowe wyjazdy krótkoterminowe

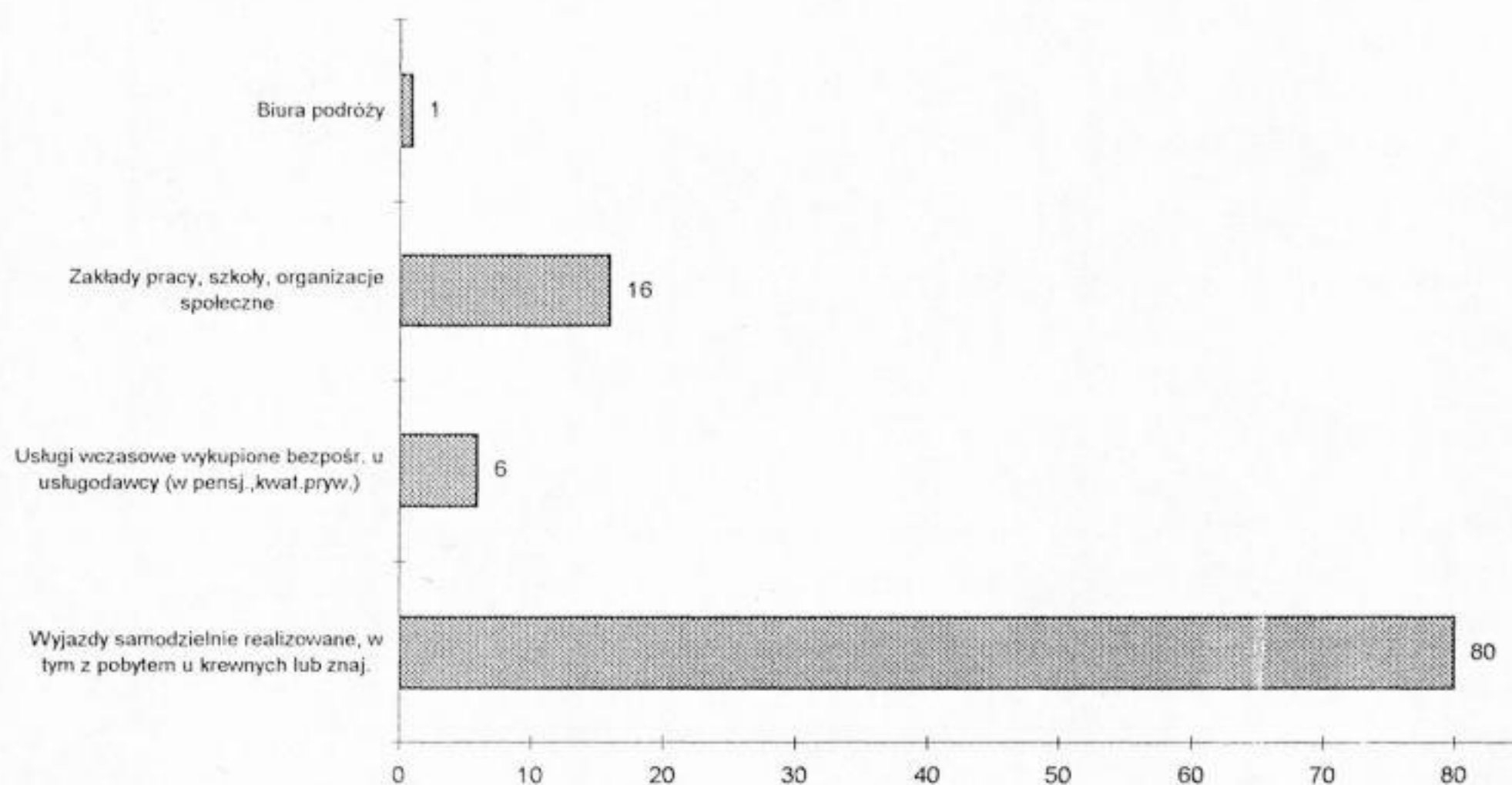

Rys. 3 Organizatorzy krajowych wyjazdów (w %)

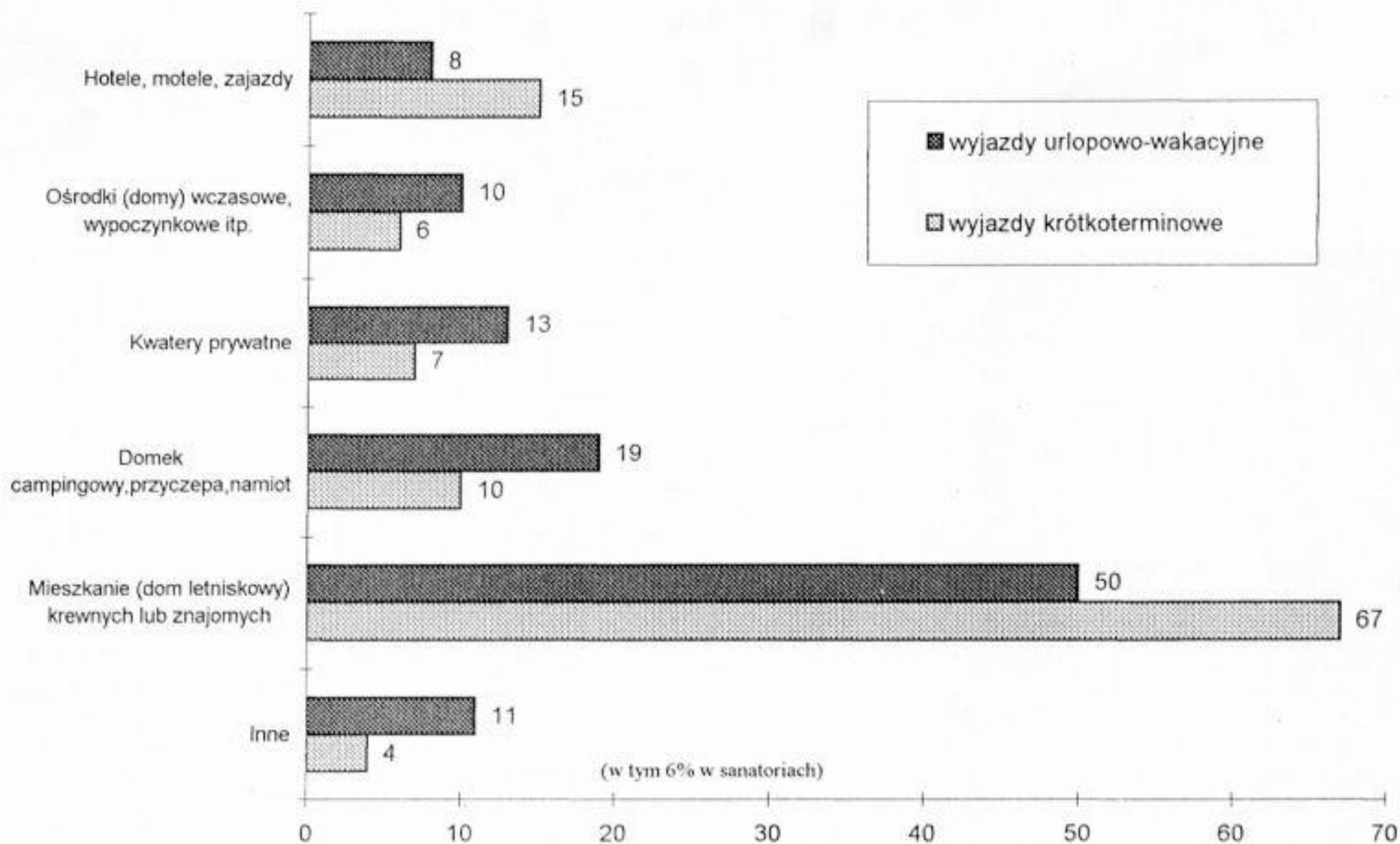
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

Wyjazdy krótkoterminowe w 1995 roku

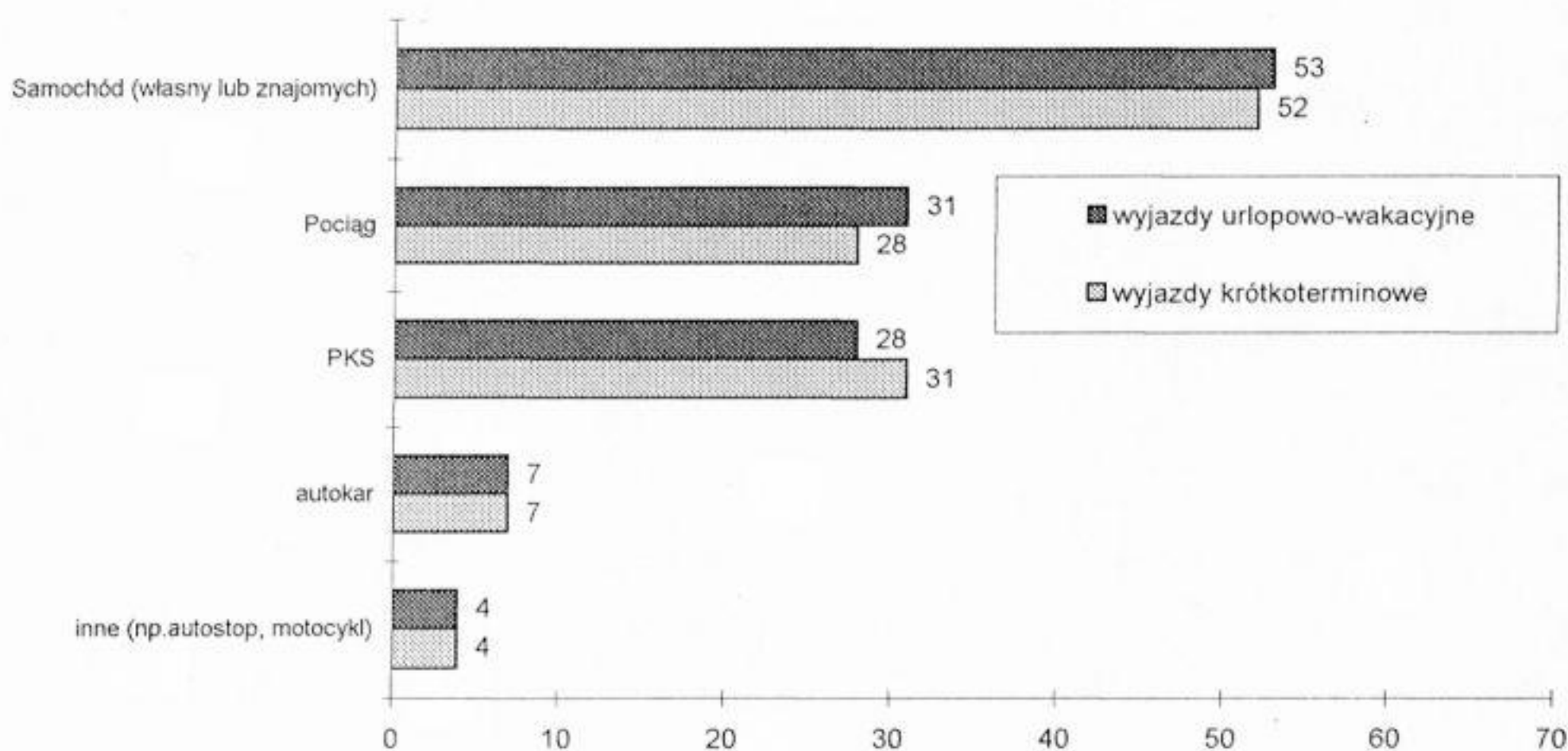
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

Rys. 4 Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych podróży w 1995 r. (%)

Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego rodzaju zakwaterowania.

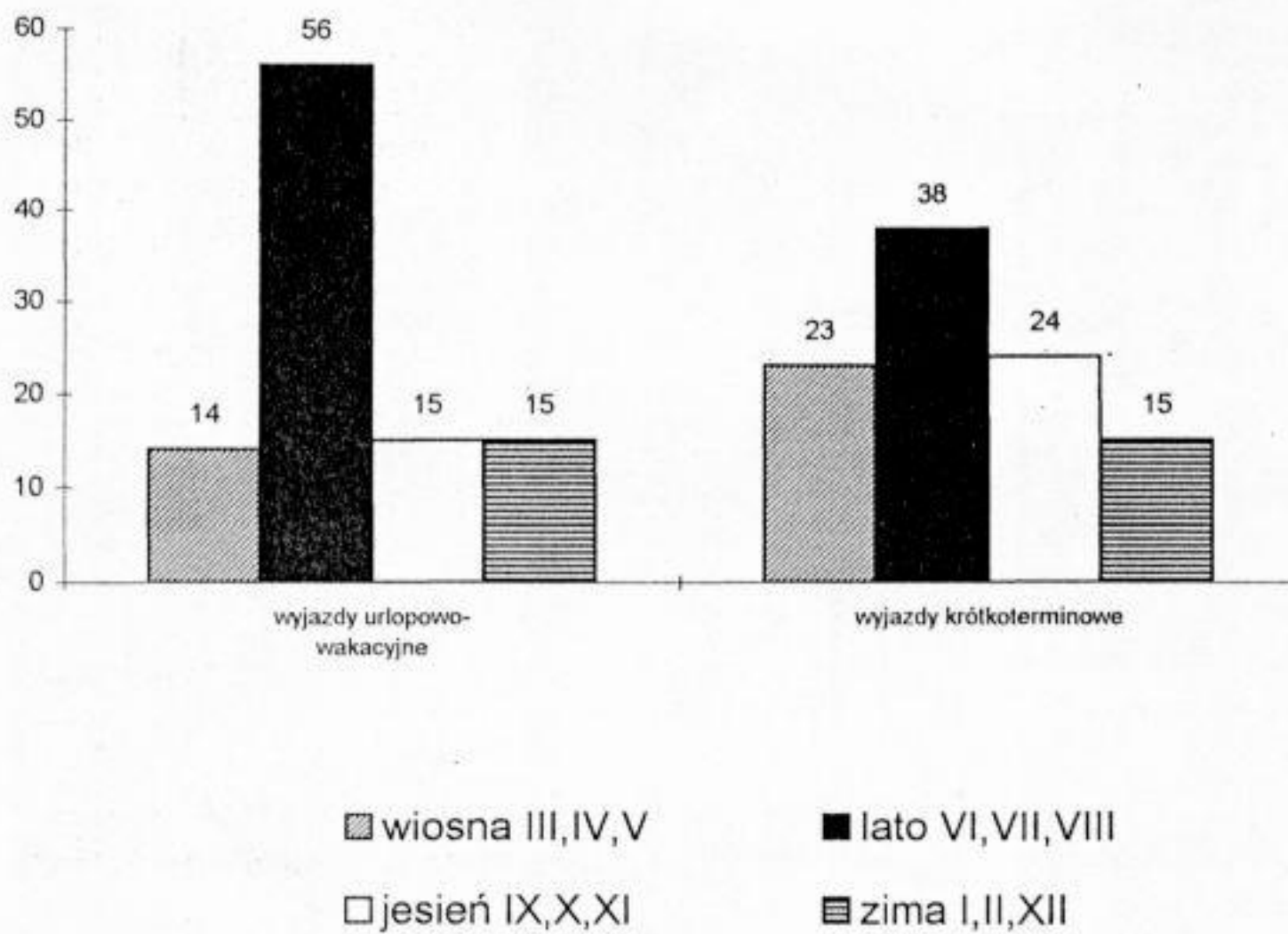
Rys. 5 Środki transportu w czasie krajowych podróży w 1995 r. (%)

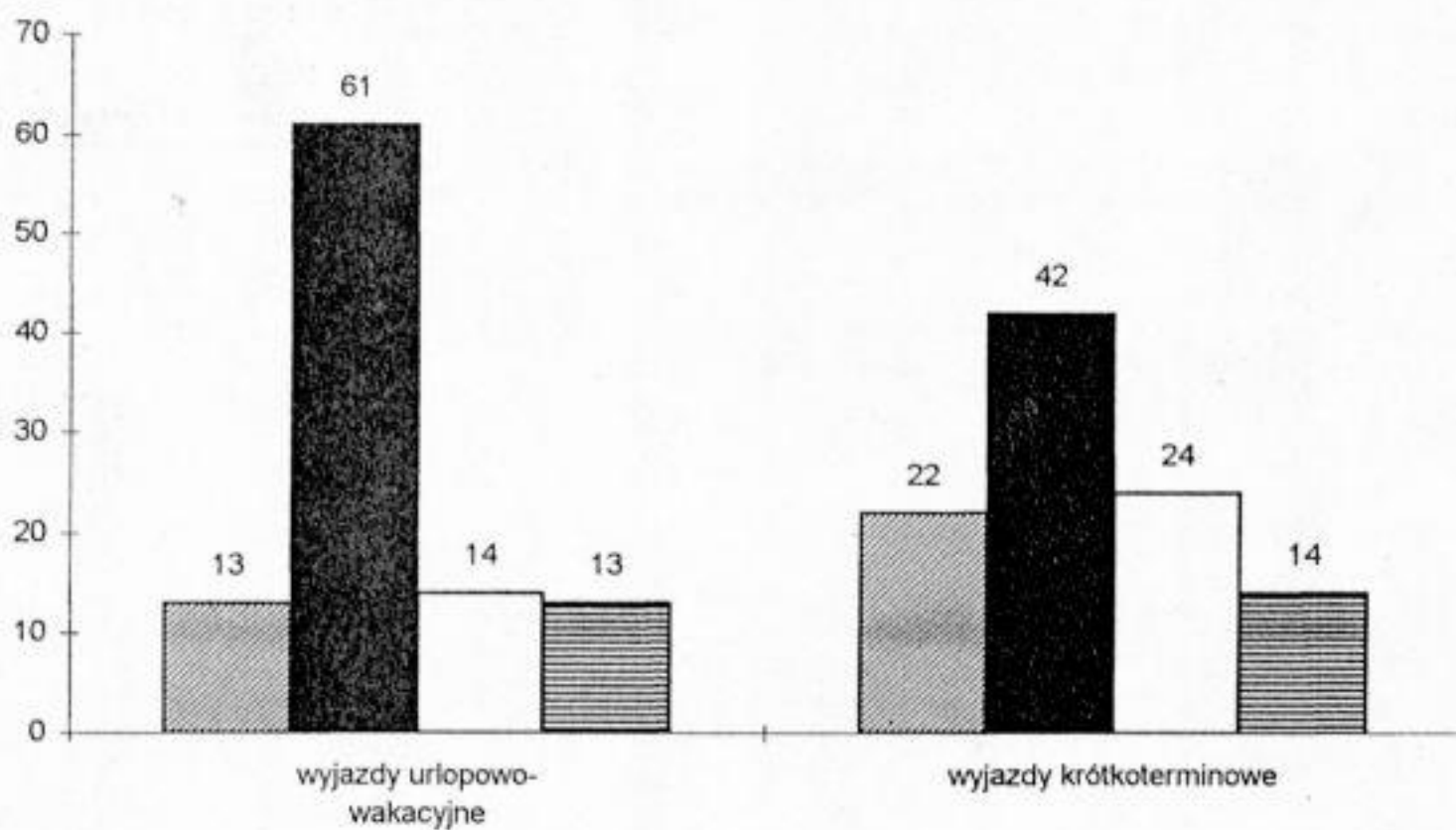
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego środka transportu.

Rys.6 Sezonowość krajowych wyjazdów w 1995 roku (w %)

Według liczby podróży

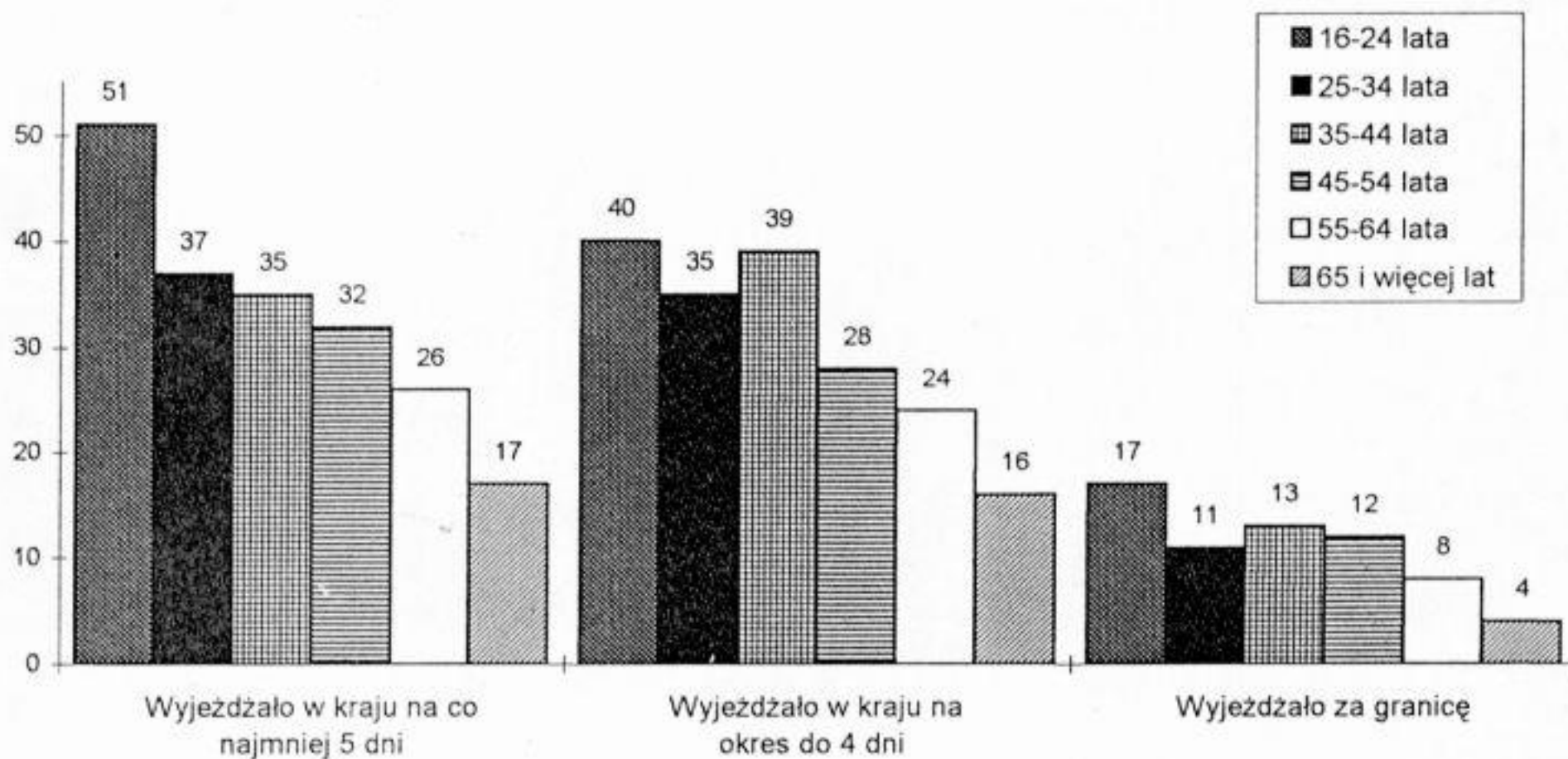
Według liczby noclegów

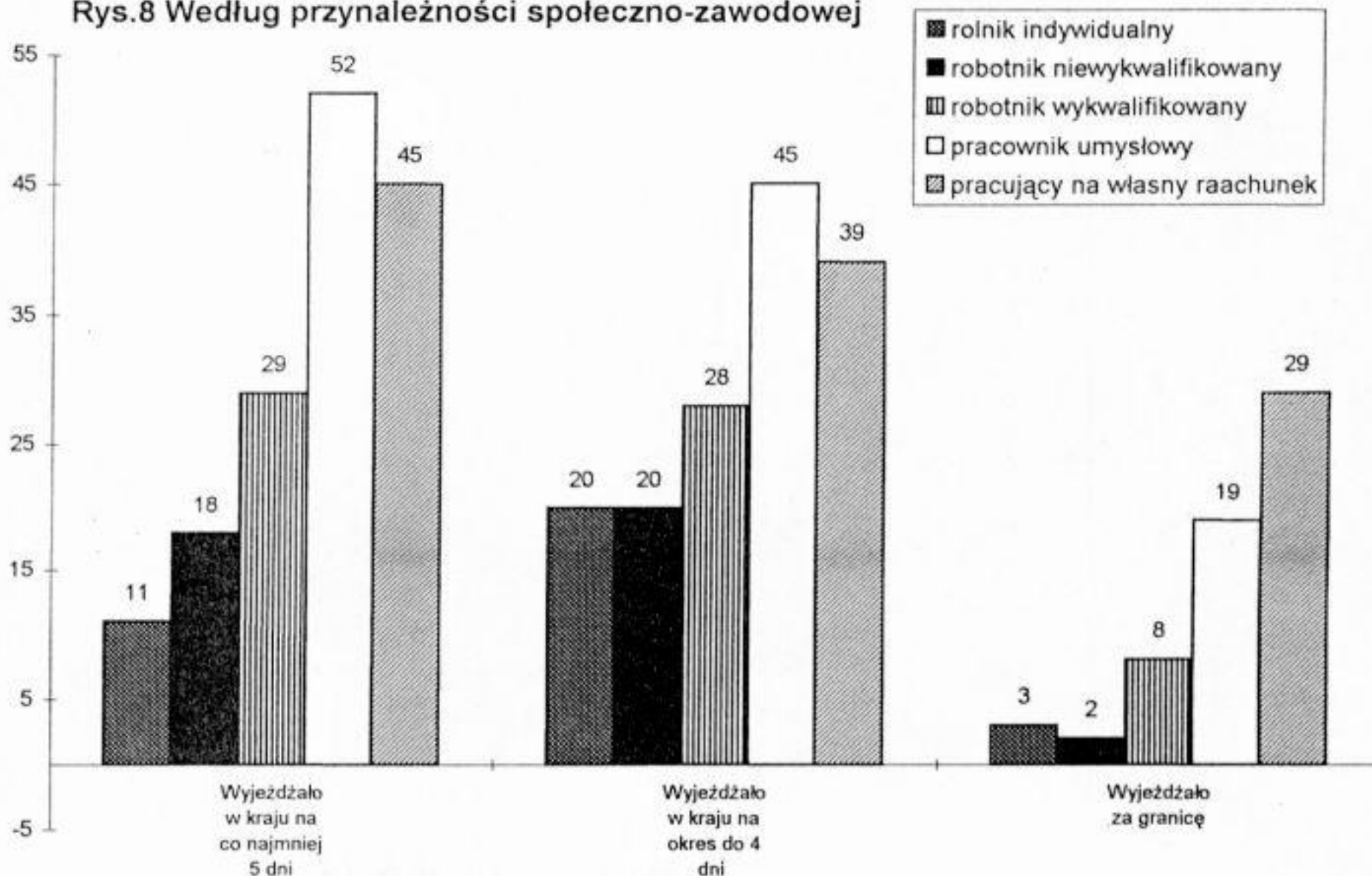
Spółeczny zasięg uczestnictwa w podróżach w 1995 r. (w %)

UWAGA: Dane (w diagramach "słupki") obrazują jaki % z poszczególnych grup społeczno-demograficznych uczestniczył w wyjazdach.

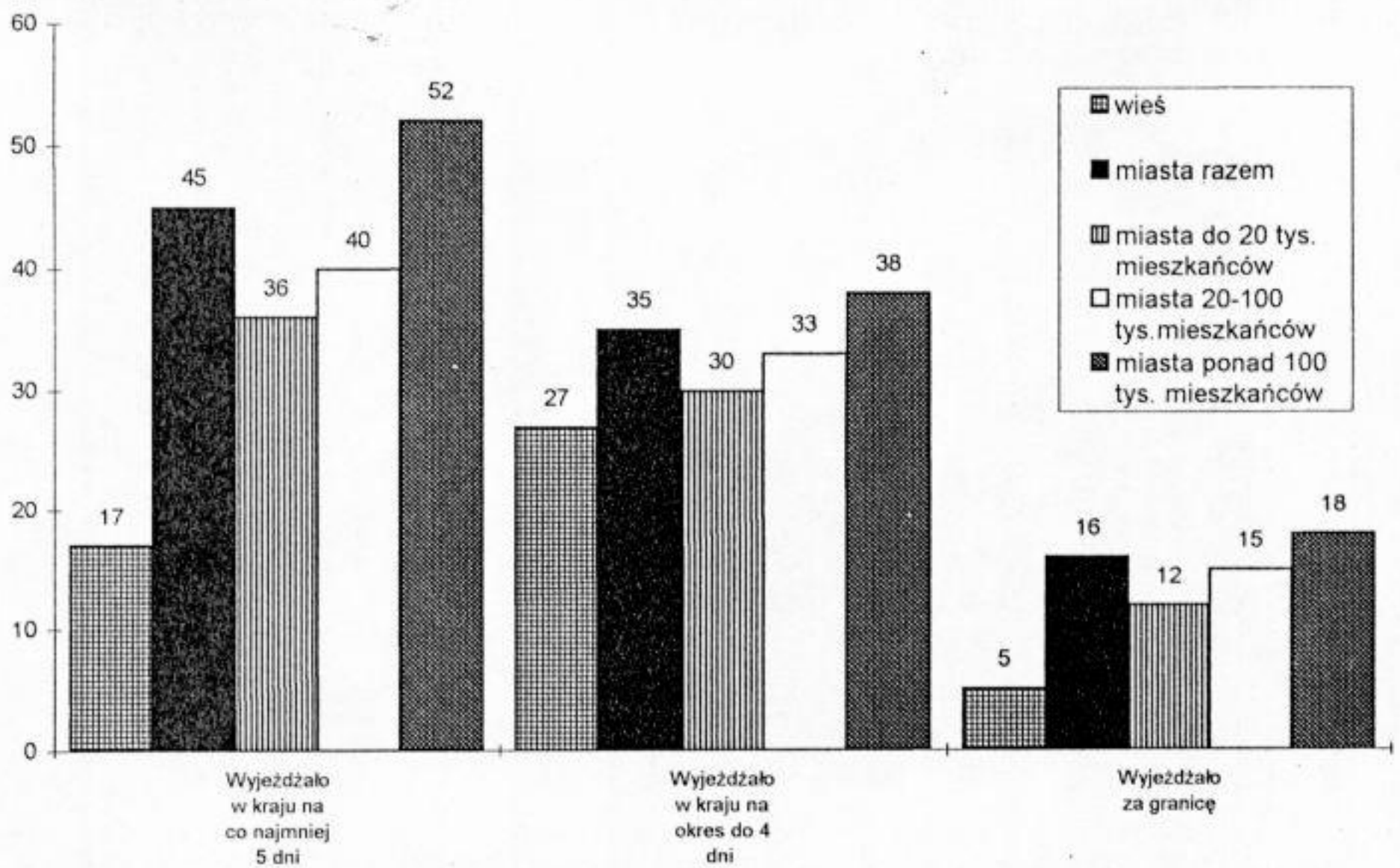
Rys. 7 Według wieku

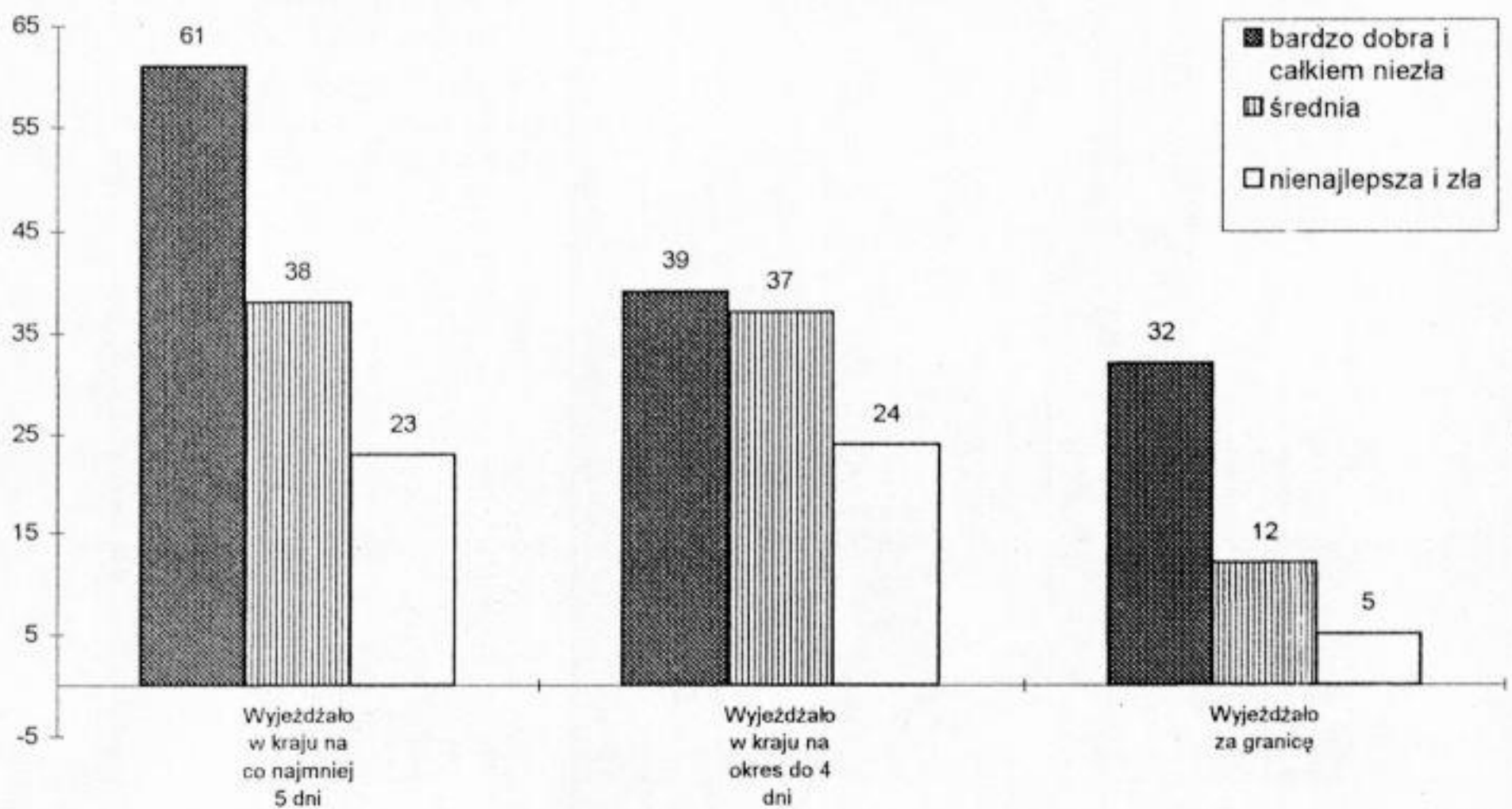
Rys.8 Według przynależności społeczno-zawodowej

Rys. 9 Według miejscowości zamieszkania

Rys.10 Według samooceny sytuacji materialnej (własnej i rodziny)

M. Zawadzki

Warszawa, luty 1996 r.

KRAJOWE PODRÓŻE POLAKÓW W 1995 R. */materiał informacyjny/*

WSTĘP

W styczniu 1996 r. Instytut Turystyki przeprowadził na zlecenie Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki badania aktywności turystycznej mieszkańców Polski w 1995 r. Skorzystano z reprezentatywnej, ogólnopolskiej próby losowej Ośrodka Badania Opinii Publicznej obejmującej populację w wieku powyżej 15 lat. Uzyskano odpowiedzi od 1210 respondentów.

Za biorącą udział w podróży uznaje się osobę, która co najmniej 1 nocleg (do 90 dni) spędziła poza miejscowością zamieszkania, a w zakresie wyjazdów zagranicznych (co najmniej jeden nocleg) w obcym kraju. Pomijamy więc wielokrotnie liczniejsze „beznoclegowe” przekroczenia granicy, a także „beznoclegowe” krajowe wyjazdy weekendowe.

Podróże podzielono na :

- krajowe urlopowo-wakacyjne (na co najmniej 5 dni)
- krajowe krótkoterminowe (do 4 dni)
- zagraniczne

UCZESTNICTWO W PODRÓŻACH I ICH STRUKTURA

Uczestnictwo w krajowych i zagranicznych podróżach liczone razem oscylowało w latach 1990 - 1994 wokół 50% z występującą tendencją spadkową. W 1995 r. - jak wykazują badania - nastąpił kilkuprocentowy wzrost aktywności podróżniczej Polaków. Można w związku z tym przypuszczać, że dotychczasowy niekorzystny trend ulega zmianie.

W krajowych wyjazdach urlopowo - wakacyjnych (na co najmniej 5 dni) uczestniczyło w 1995 r. 34,5% badanych. Znajac liczbę mieszkańców Polski w wieku powyżej 15 lat (według szacunków GUS - 30,2 mln osób), a z badań - średnią wyjazdów na osobę oraz noclegów na wyjazd, można by szacunkowo z pewnym przybliżeniem przyjąć, że w wyjazdach tych uczestniczyło ok. 10,4 mln osób, które odbyły 22,9 mln podróży z 219,8 mln noclegami.

W krajowych wyjazdach krótkoterminowych (do 4 dni, lecz z co najmniej 1 noclegiem poza miejscem zamieszkania) udział wzięło 32,1% badanych, tj. szacunkowo 9,68 mln osób uczestniczących w 43,6 mln podróży z 71,5 mln noclegów.

W sumie odbyto 66,5 mln podróży krajowych z 291,3 mln noclegów.

W wyjazdach zagranicznych uczestniczyło 11,7% badanej populacji tj. 3,5 mln osób.

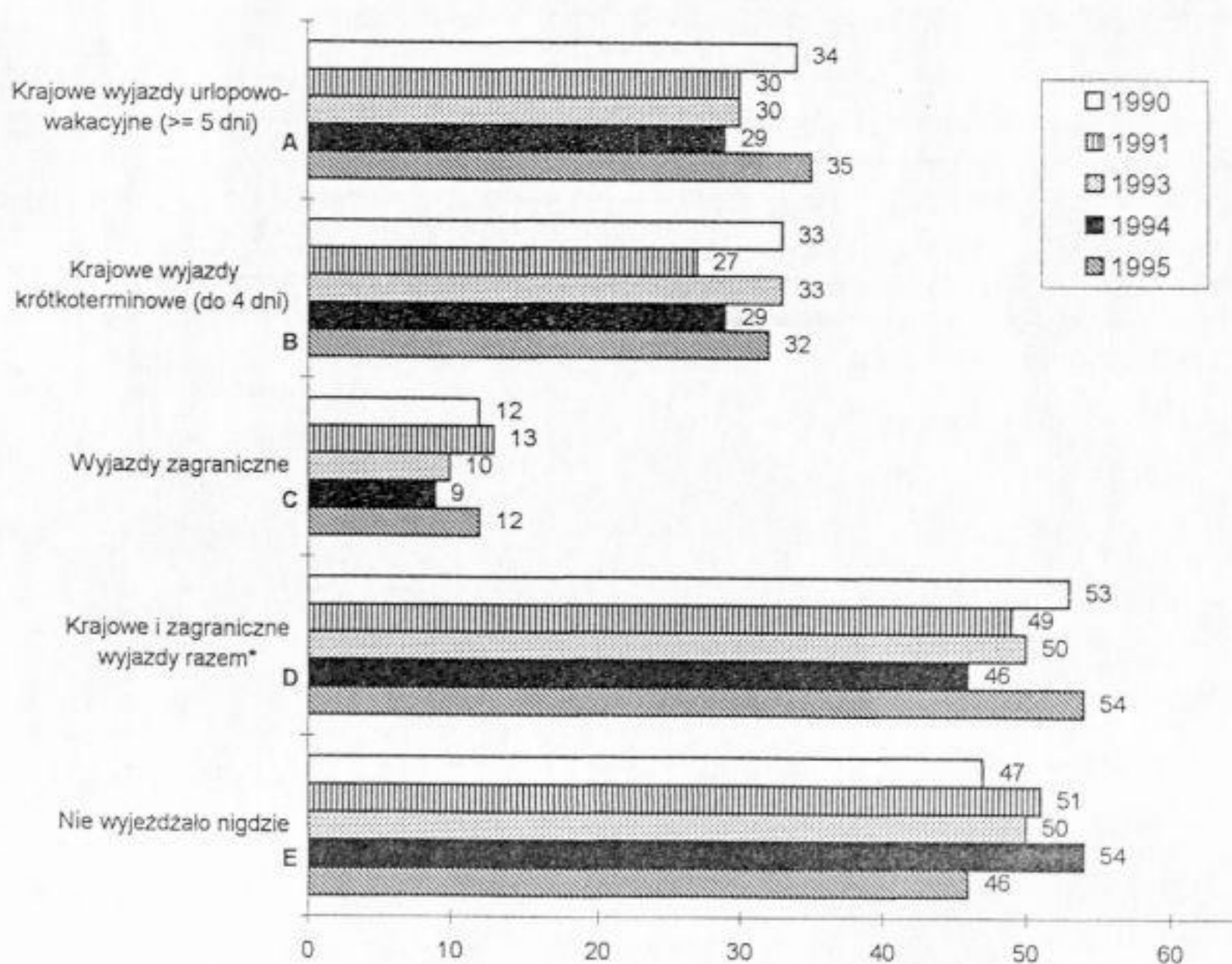
Głównym motywem krajowych wyjazdów urlopowo-wakacyjnych (na co najmniej 5 dni) w 1995 r. była turystyka i wypoczynek (50%) oraz odwiedziny krewnych lub znajomych (35%), a w zakresie wyjazdów krótkoterminowych analogicznie 22% i 51%.

Rozpatrując organizacyjne formy podróży stwierdzono, że podobnie jak w latach ubiegłych dominują wyjazdy organizowane w pełni samodzielnie - bez pośredników: 65% w zakresie wyjazdów urlopowo-wakacyjnych i 80% krótkoterminowych.

Podobnie też większość podróżujących na terenie kraju korzystała również w 1995 r. z zakwaterowania w mieszkaniach (domach letniskowych) krewnych lub znajomych: 51% w czasie wyjazdów urlopowo-wakacyjnych a 67% w zakresie krótkoterminowych.

Powyższe dane przedstawiono dalej szczegółowo w formie graficznej. Dotyczy to także społecznego zasięgu udziału w podróżach.

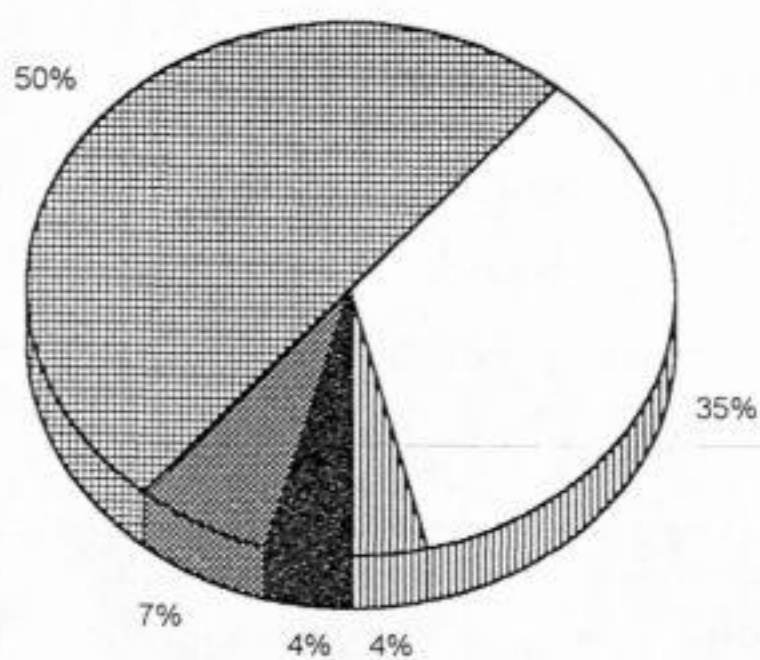
Rys. 1 Uczestnictwo ludności Polski w podróżach (w %)

* Dane nie są sumą A+B+C, gdyż część wyjeżdżających uczestniczyła w więcej niż jednym rodzaju podróży

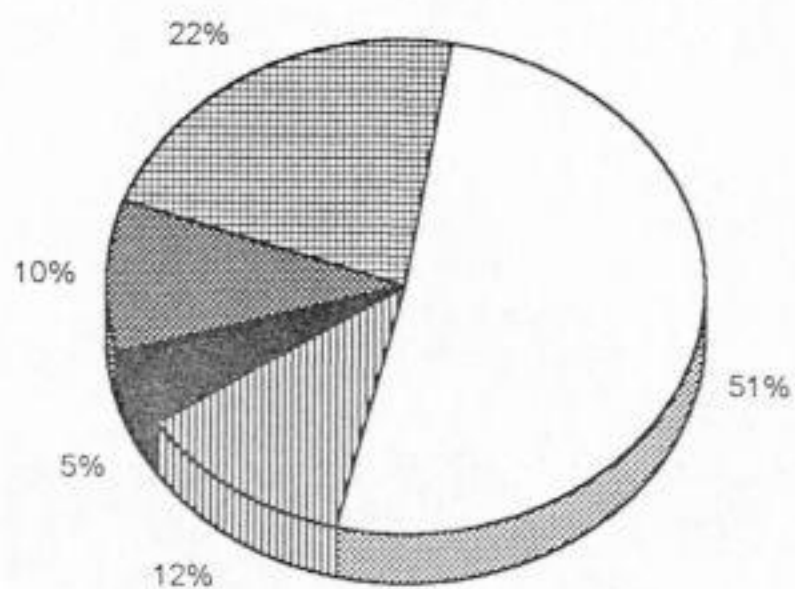
Rys.2 Cele podróży w 1995 r.

Krajowe wyjazdy urlopowo-wakacyjne

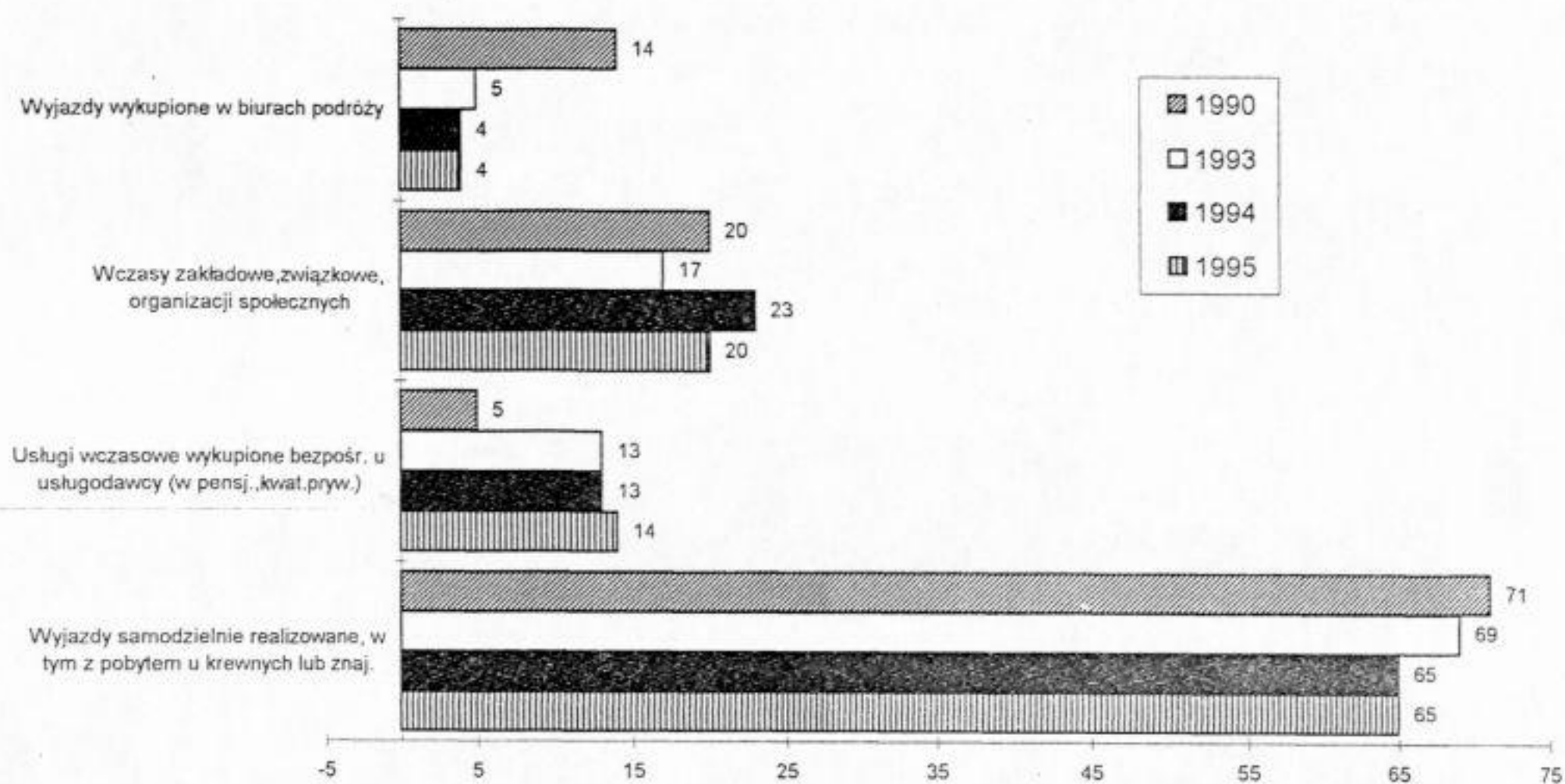
- ▨ turystyczno-wypoczynkowy
- odwiedziny u krewnych lub znajomych
- ▤ służbowy
- łączenie wyjazdu z zarobkiem
- ▧ Inne

Krajowe wyjazdy krótkoterminowe

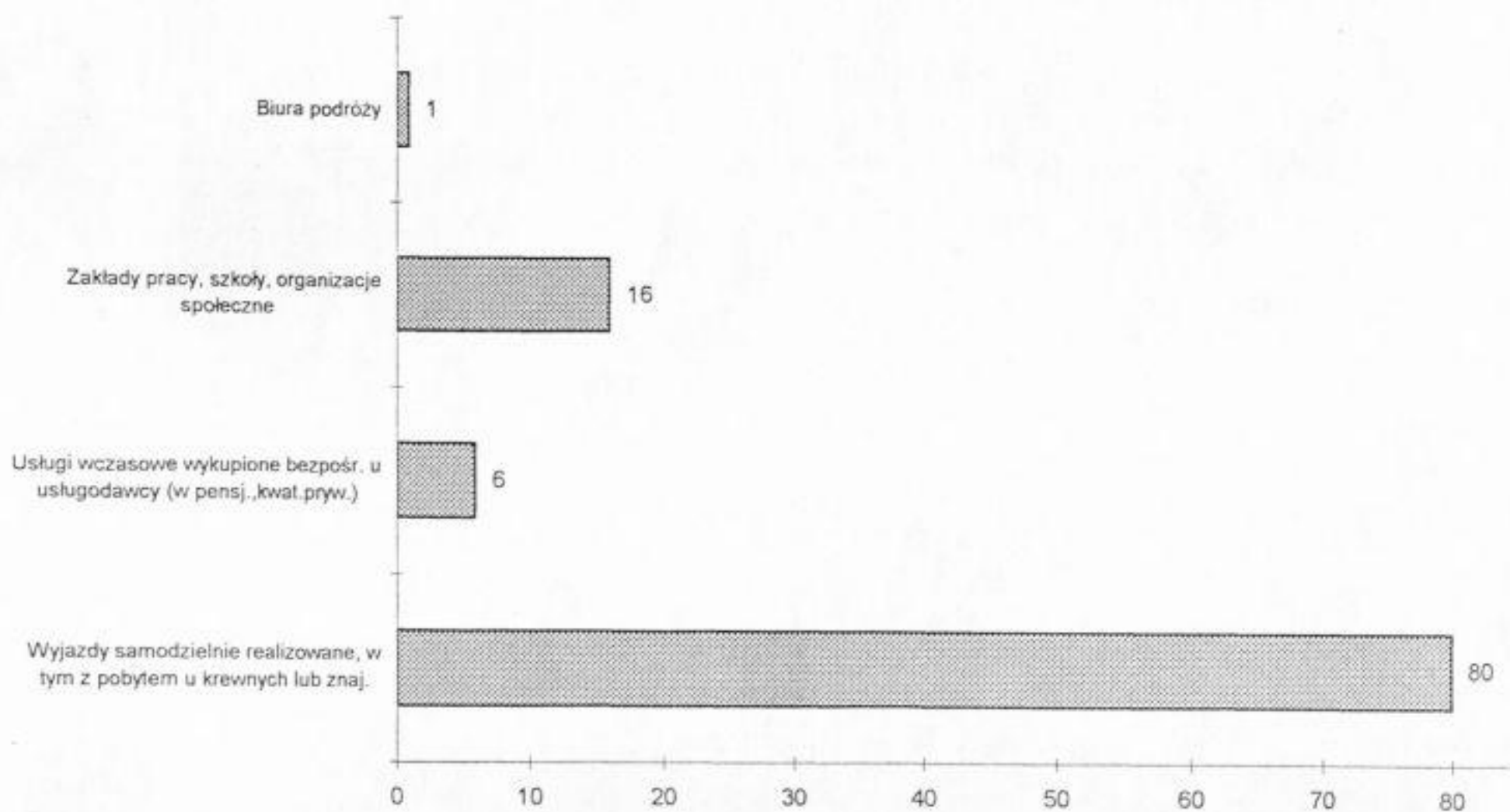
Rys. 3 Organizatorzy krajowych wyjazdów (w %)

Wyjazdy urlopowo-wakacyjne

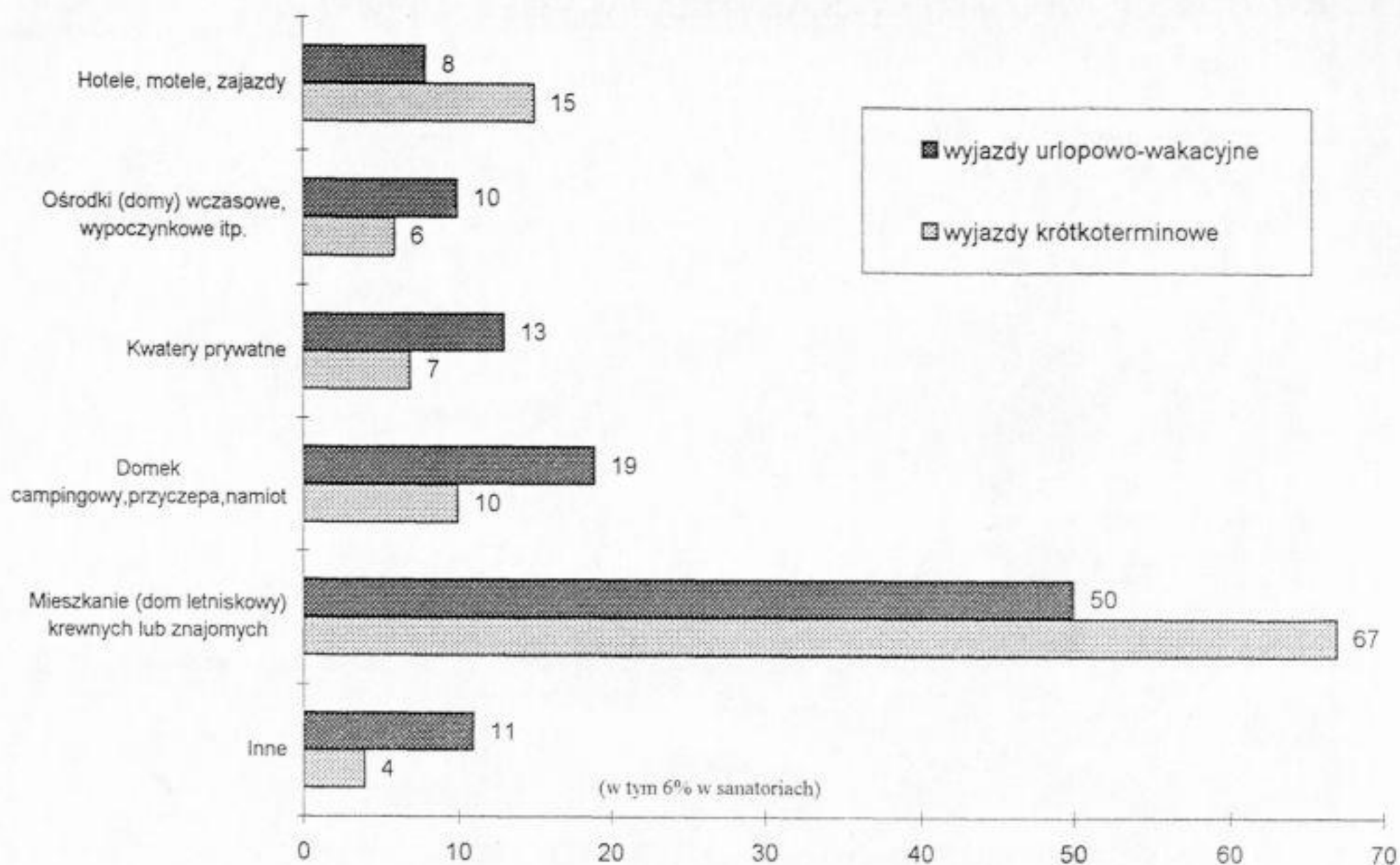
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

Wyjazdy krótkoterminowe w 1995 roku

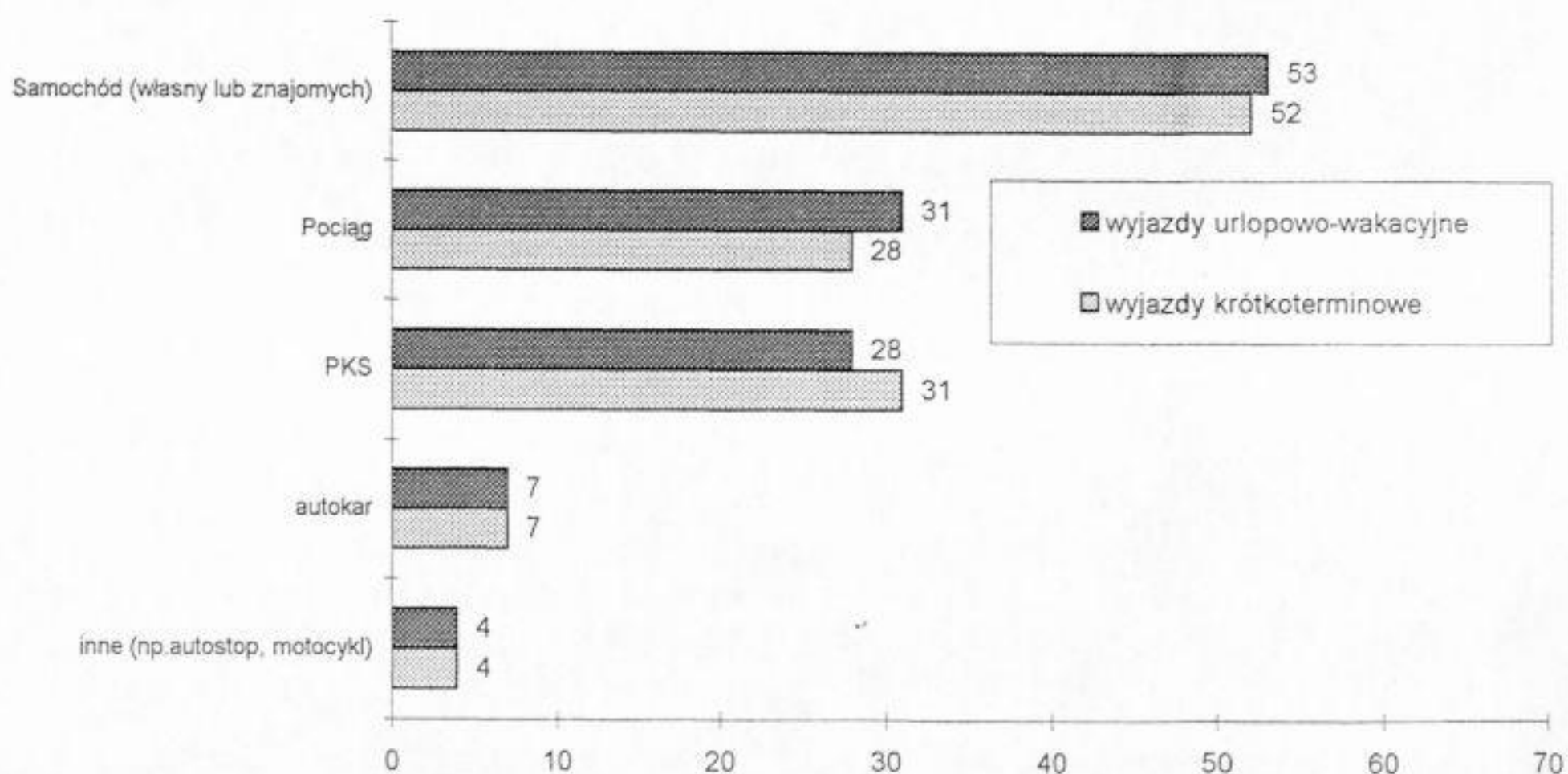
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednej formy organizacyjnej.

Rys. 4 Rodzaje zakwaterowania w czasie krajowych podróży w 1995 r. (%)

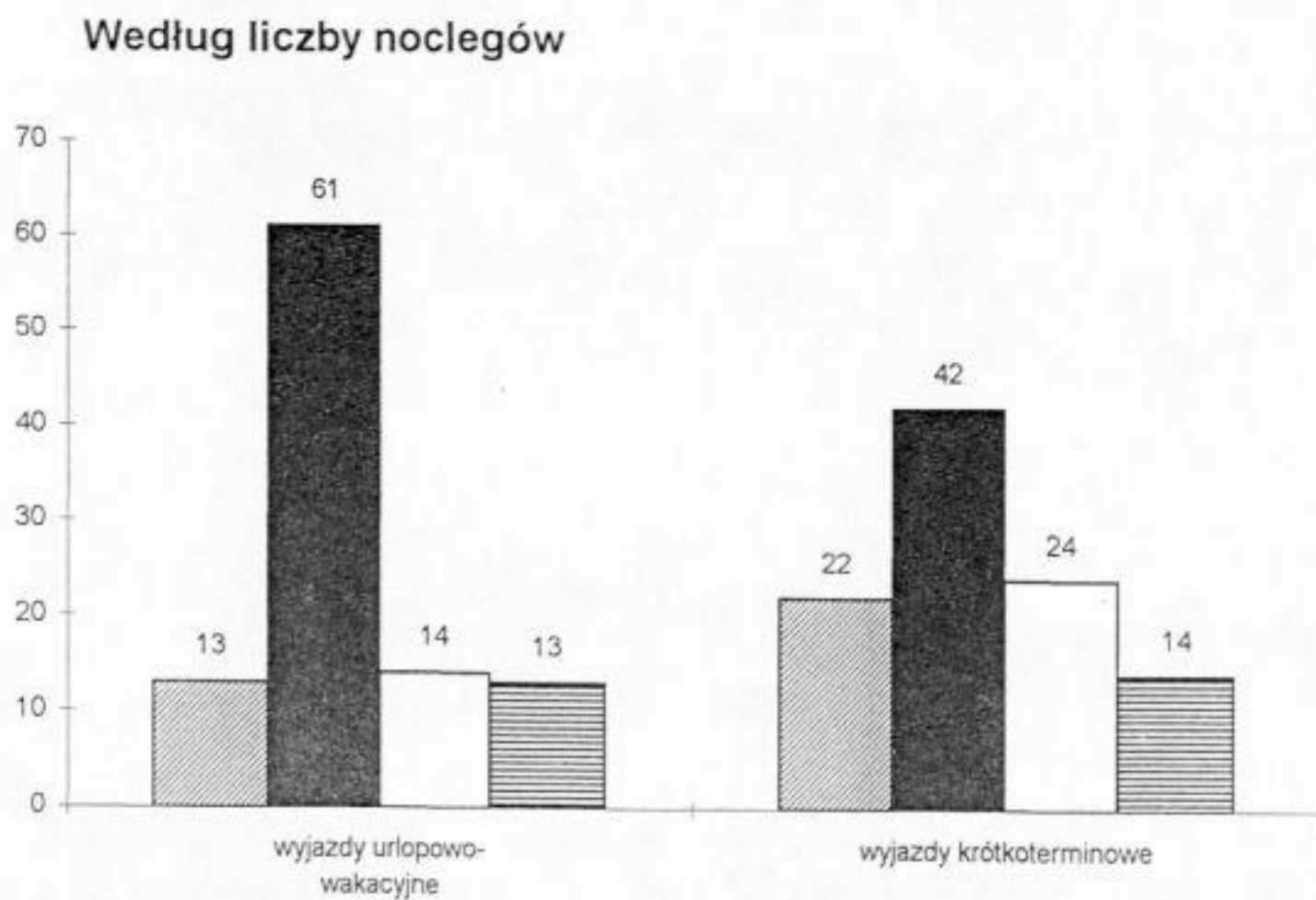
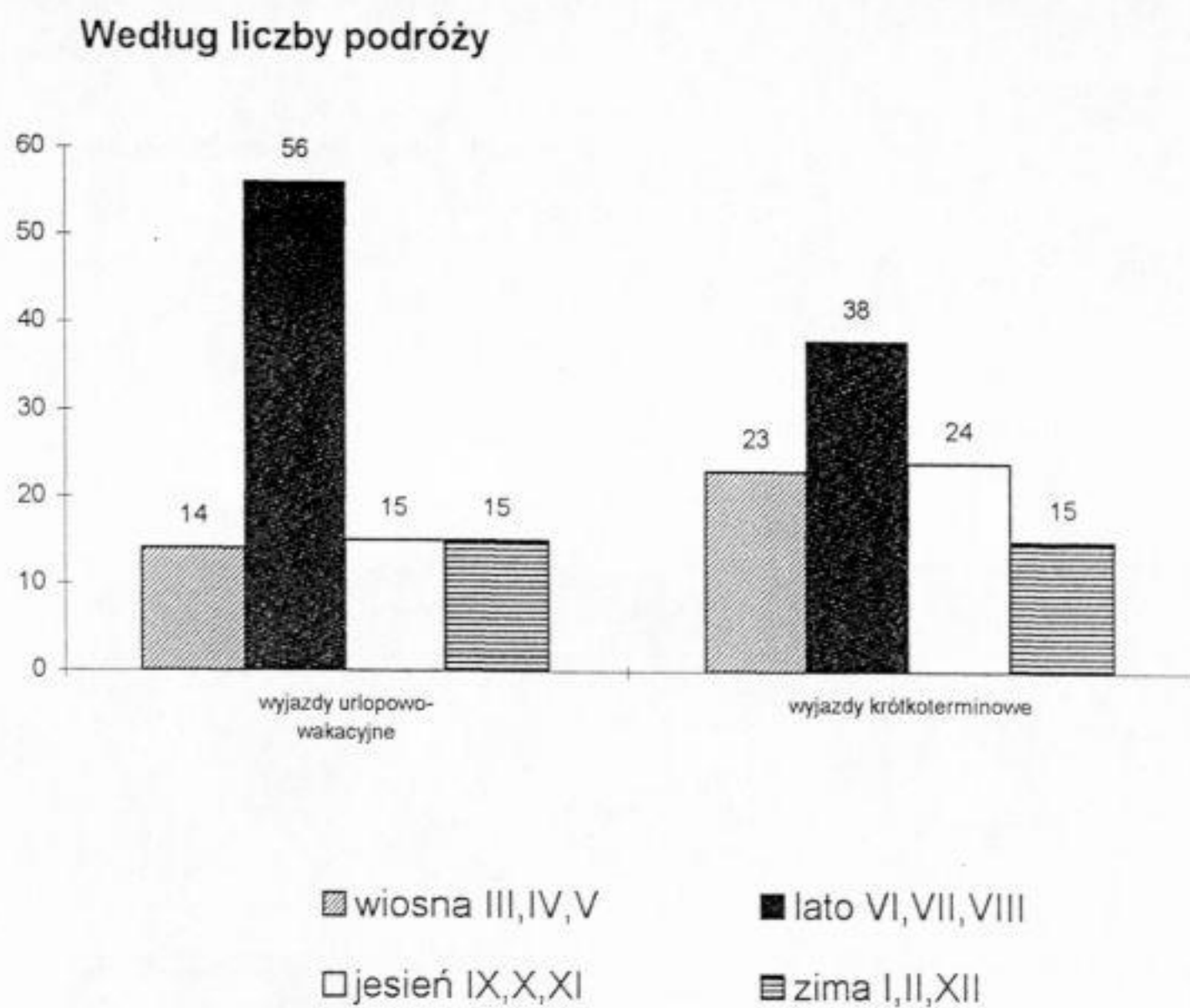
Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego rodzaju zakwaterowania.

Rys. 5 Środki transportu w czasie krajowych podróży w 1995 r. (%)

Odsetki nie sumują się do 100. Część wyjeżdżających korzystała z więcej niż jednego środka transportu.

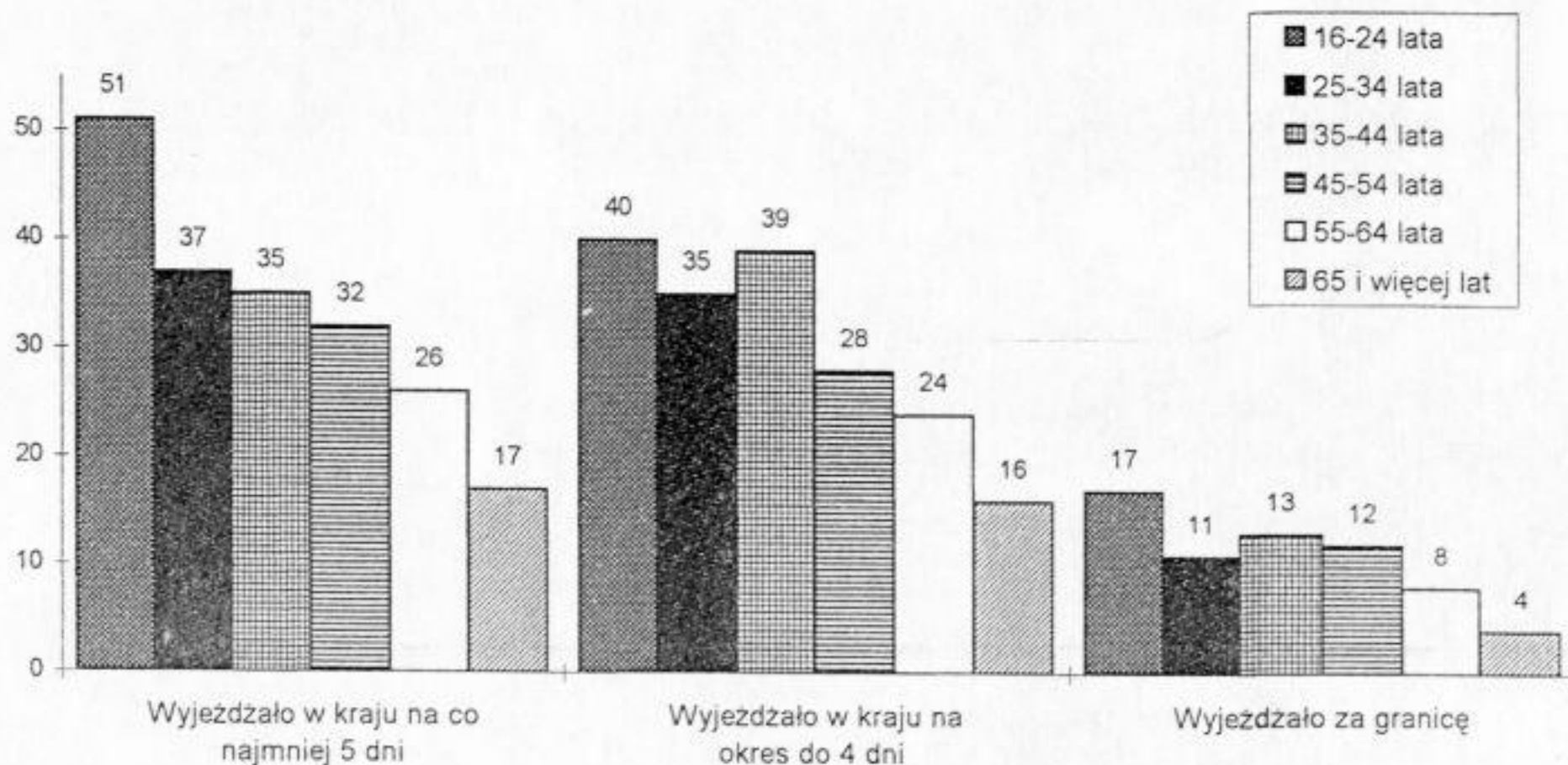
Rys.6 Sezonowość krajowych wyjazdów w 1995 roku (w %)

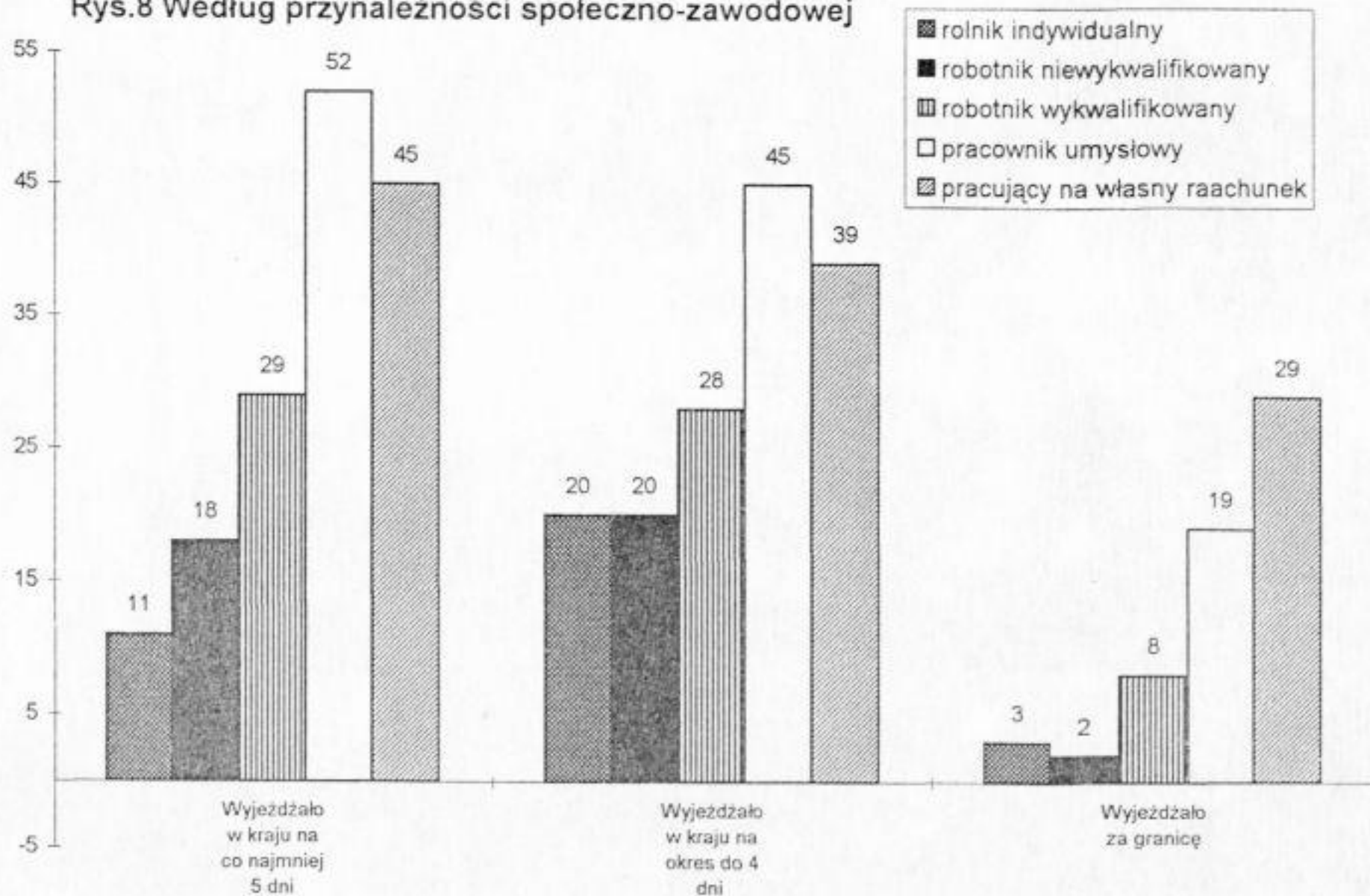
Spółeczny zasięg uczestnictwa w podróżach w 1995 r. (w %)

UWAGA: Dane (w diagramach "słupki") obrazują jaki % z poszczególnych grup społeczno-demograficznych uczestniczył w wyjazdach.

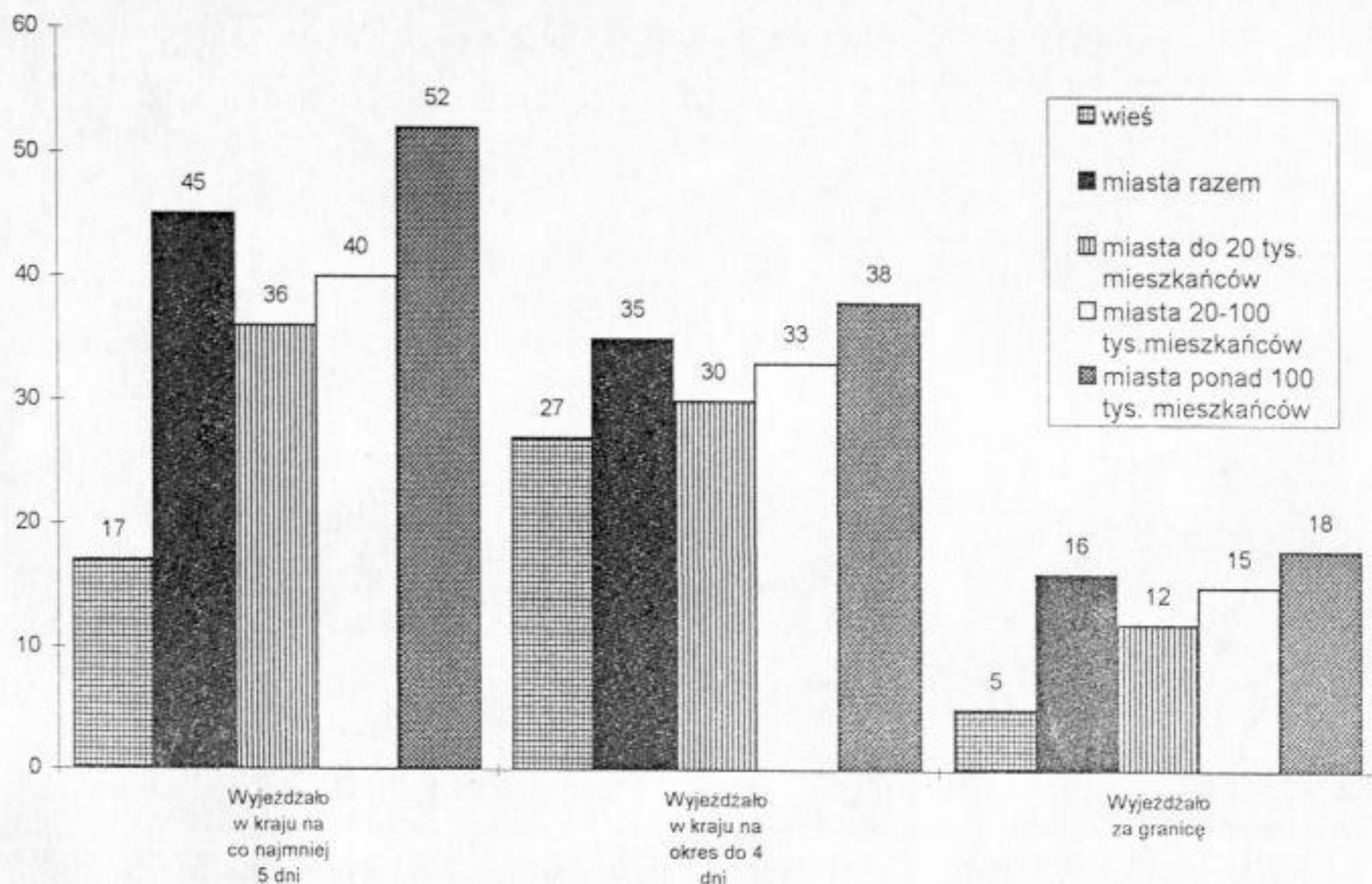
Rys. 7 Według wieku

Rys.8 Według przynależności społeczno-zawodowej

Rys. 9 Według miejscowości zamieszkania

Rys.10 Według samooceny sytuacji materialnej (własnej i rodziny)

